

Uchwała Nr
Rady Gminy Niemce dnia 4 marca 2025 r.
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Niemce na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) Rada Gminy Niemce uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się, Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niemce na lata 2025 – 2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

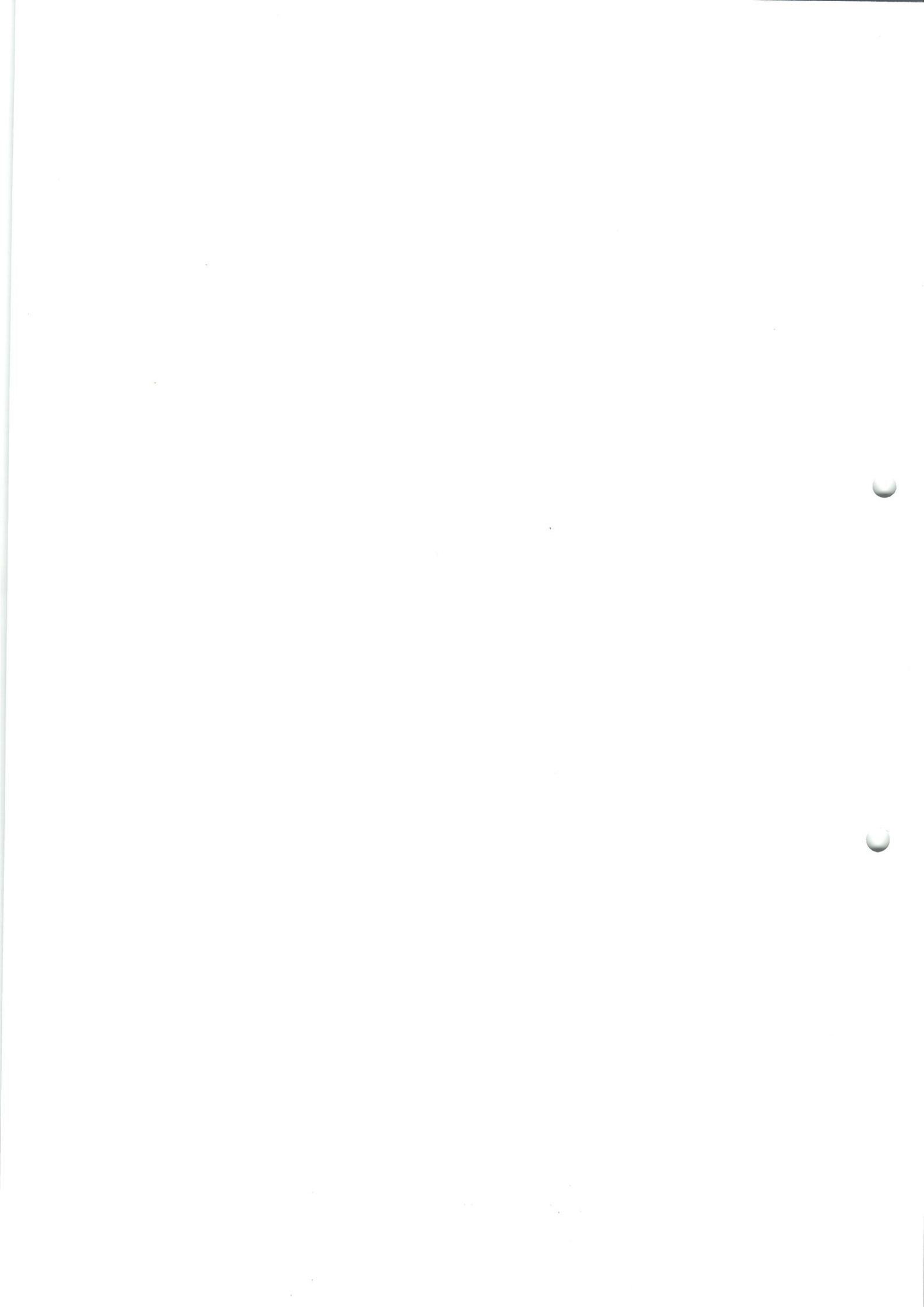
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Niemce.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT
mgr inż. Marian Golianek

Dr Grzegorz Chalupczak
RADCA PRAWNY

Uzasadnienie

do uchwały Rady Gminy Niemce Nr z dnia 4 marca 2025 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niemce na lata 2025 – 20230.

Jednym z zadań własnych samorządu terytorialnego określonym w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest opracowanie oraz realizacja gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, której celem ma być integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Problem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pogłębia się, a działania niestety nie przyczyniają się do rozwiązywania problemów społecznych i alkoholowych gminy.

Konieczność opracowania "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niemce na lata 2025-20230" wynika z zapisów ustawy o pomocy społecznej z dnia 21 marca 2004 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.).

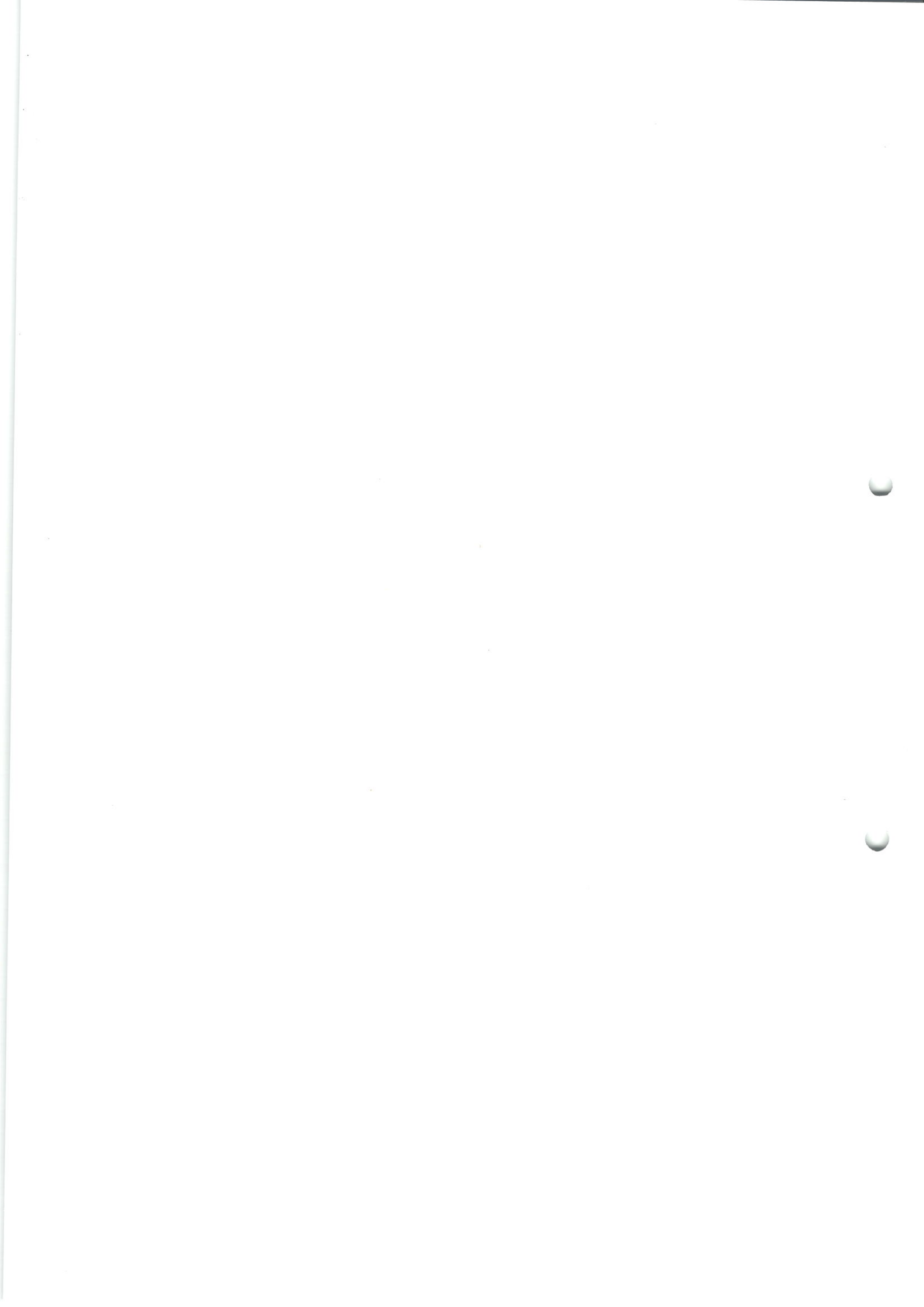
Jest to dokument programowy zawierający diagnozę sytuacji społecznej Gminy Niemce przedstawiającą najważniejsze problemy społeczne i istniejącą infrastrukturę społeczną, systematyzujący potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Celem generalnym stanowiącym misję przedstawionej Strategii jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Przyjęte cele stanowią podstawę wokół której winna koncentrować się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemcach, jak również innych instytucji i organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy społecznej.

Strategia stanowi dokument ogólny i otwarty, który ma stanowić podstawę do opracowywania kolejnych programów i projektów szczegółowych dotyczących rozwiązywania najważniejszych kwestii społecznych występujących w gminie oraz umożliwić pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych, głównie w ramach programów rządowych oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W świetle powyższego przyjęcie uchwały jest uzasadnione.

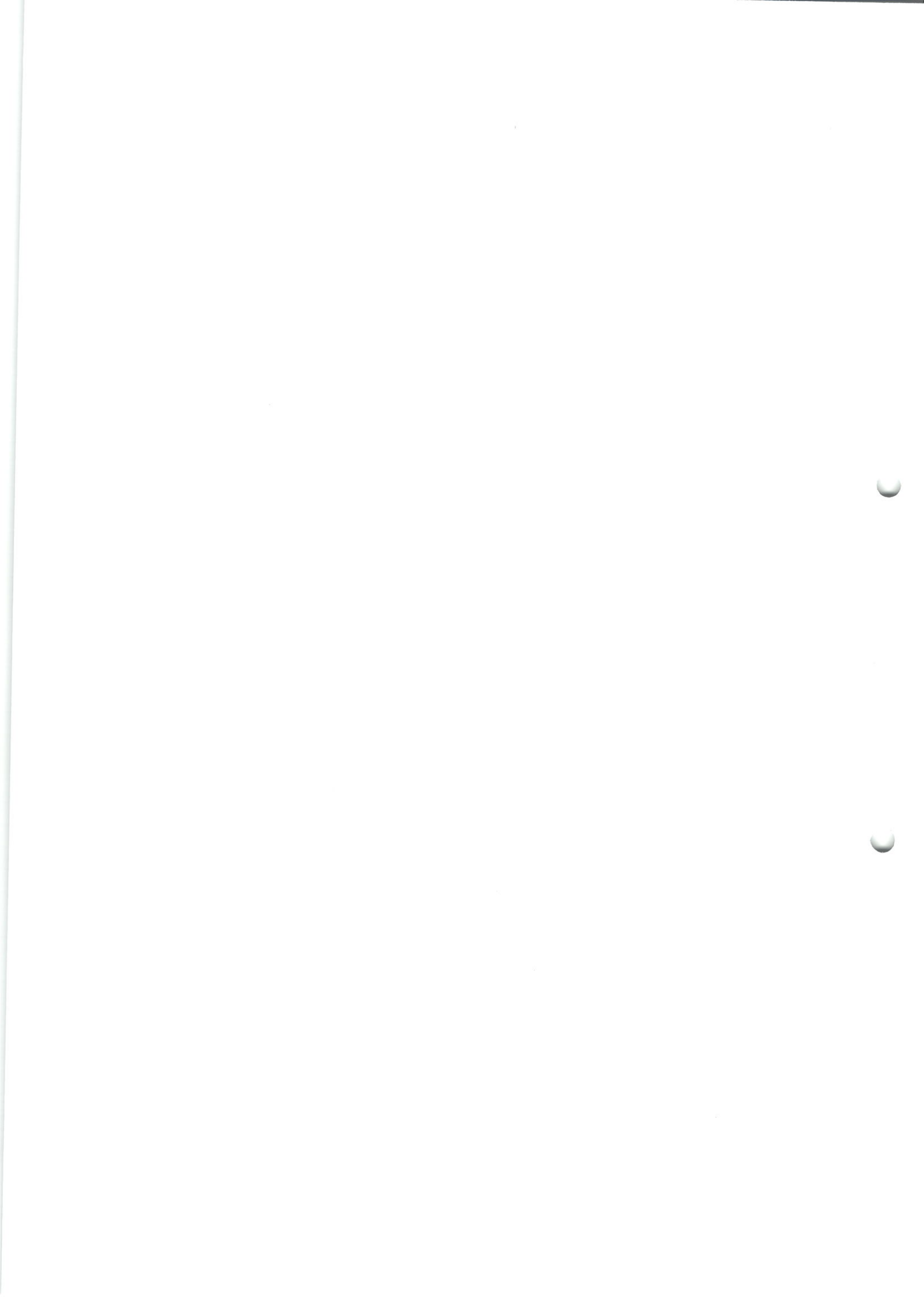
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Niemcach
mgr Barbara Ścisiel

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Niemce
z dnia 4 marca 2025 r.

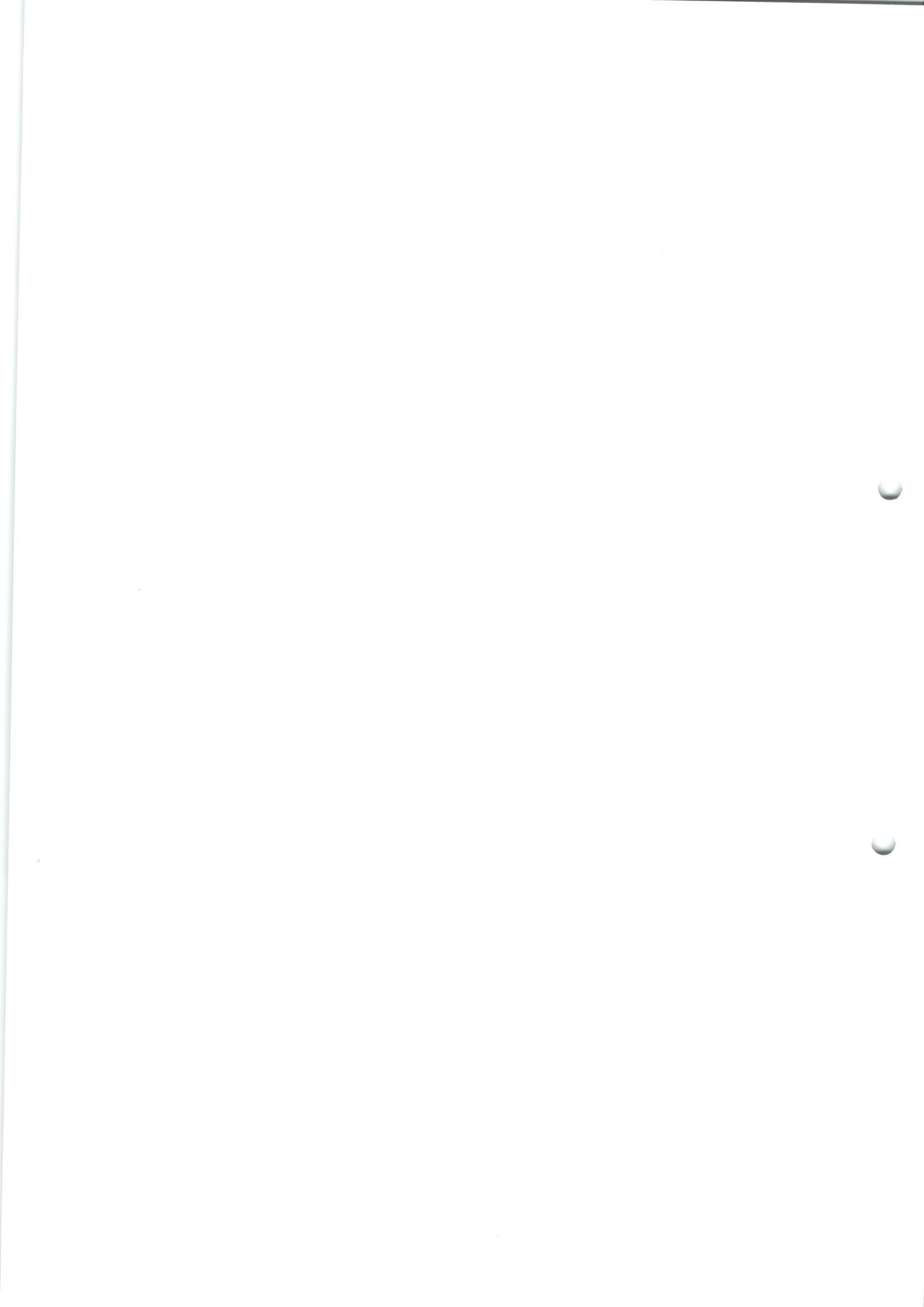
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niemce na lata 2025 – 2030

SPIS TREŚCI

Wstęp.....
I. Uwarunkowania tworzenia Strategii.....
1. Podstawy prawne
2. Uwarunkowania strategiczne i programowe.....
II. Charakterystyka Gminy Niemce.....
III. Diagnoza problemów społecznych.....
1. Demografia.....
2. Pomoc społeczna.....
2.1. Zasiłki z pomocy społecznej.....
2.2. Wspieranie rodzin.....
3. Bezrobocie.....
4. Niepełnosprawność.....
5. Ochrona zdrowia.....
6. Uzależnienia.....
7. Przemoc w rodzinie.....
8. Sytuacja osób starszych.....
9. Edukacja.....
10. Kultura.....
11. Bezpieczeństwo publiczne.....
IV. Wyniki badań ankietowych – diagnoza sytuacji społecznej.
V. Analiza SWOT.....
VI. Wnioski z diagnozy.....
VII. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych – Cele strategiczne
VIII. Cel główny Strategii.....
IX. Monitoring i ewaluacja Strategii
1. Monitoring wdrażania Strategii
2. Ocena ryzyka
3. Wnioski i podsumowanie
Ankieta.....

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901). Określa on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin grup szczególnego ryzyka”. Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej strategii to:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym ,
- 2) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 3) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 5) ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 6) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- 7) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 8) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 9) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 10) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 11) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 12) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 13) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 14) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- 15) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- 16) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 17) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 18) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 19) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych,
- 20) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 21) ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 22) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny,
- 23) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

2. Uwarunkowania strategiczne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niemce na lata 2025-2033 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025 – 2030 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Niemce, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęcie przez samorząd Gminy Niemce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi takimi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn. Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Zjawiska ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, w tym wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina. Systemowe podejście

do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane, jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się świadczeniobiorcami pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025 – 2030 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy Niemce odpowiedniego poziomu życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach, we współpracy z innymi instytucjami przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, analiz, doświadczenia, wiedzy i kompetencji z zakresu polityki społecznej.

Założenia zapisane w Strategii realizowane będą w zależności od posiadanych przez Samorząd Gminy środków, jak i środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

- 1) Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- 2) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- 3) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- 4) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- 5) Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- 6) Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030,
- 7) Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030,

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące:

1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie.
2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo.
3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.
6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.
7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony.
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.
16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego

zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwany efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej). Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 „Ekonomia Solidarności Społecznej”, jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz

w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań, wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej i solidarnej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego. Z tych względów cel długofalowy strategiczny programu brzmi: Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

W związku z powyższym cel główny programu brzmi: Do roku 2027 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej.

Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego, matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027:

1. Bardziej inteligentna Europa.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa.
3. Lepiej połączona Europa.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym.
5. Europa bliżej obywateli.

Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny

w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadaptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 jest dokumentem wyznaczającym kierunki polityki społecznej w regionie w 7 obszarach:

1. Bezrobocie i bierność zawodowa. Ubóstwo i dziedziczenie biedy.
2. Starzejące się społeczeństwo.
3. Wsparcie dziecka i rodziny.
4. Wsparcie osób niepełnosprawnych.
5. Zdrowie psychiczne.
6. Rozwój społeczności lokalnej.
7. Ekonomia społeczna.

Do celów głównych zaliczono: wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie bierności zawodowej i obniżenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do roku 2030, podniesienie jakości życia osób starszych poprzez wydłużenie okresu samodzielności i aktywności w życiu społecznym oraz zapewnienie bezpieczeństwa, adaptację systemu wspierającego rodzinę zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i zmianami w otoczeniu zewnętrznym, włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe poprzez działania zwiększające ich aktywność zawodową i społeczną, poprawę jakości życia osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego, zwiększenie poziomu aktywności obywateli i wspólnot lokalnych oraz wzmocnienie potencjału podmiotów ekonomii społecznej i uczynienie z nich istotnego instrumentu wsparcia rozwoju regionu.

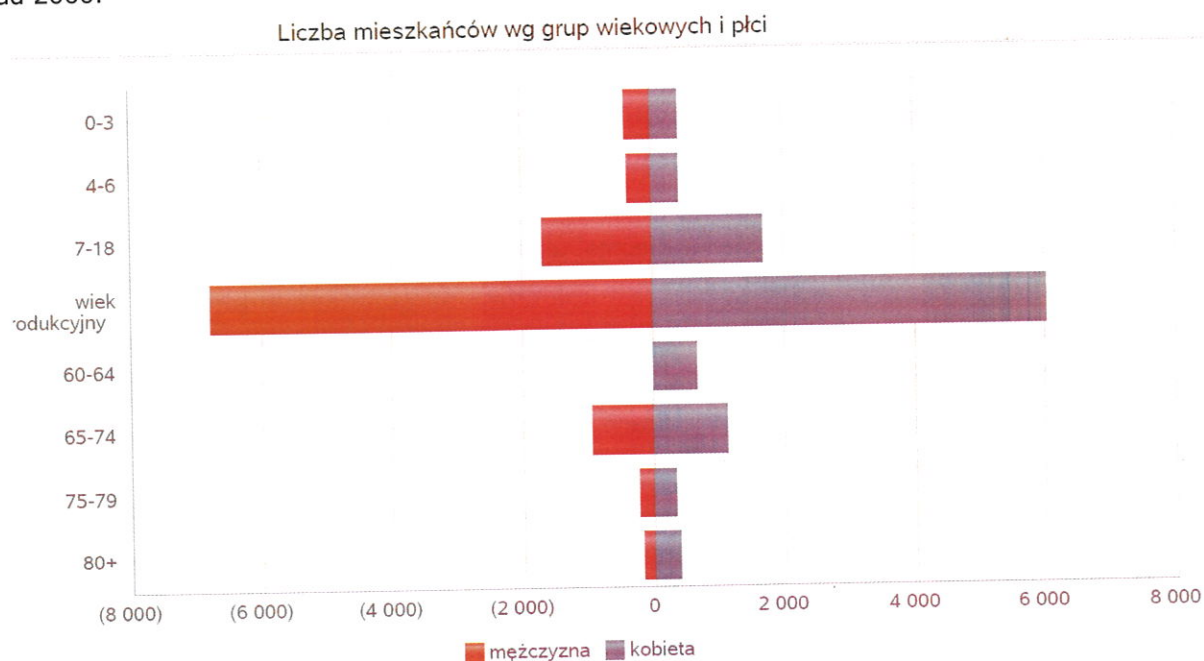
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY NIEMCE

Gmina Niemce leży w centralnej części województwa lubelskiego. Powierzchnia jej wynosi 141,14 km. Położenie geograficzne wyznaczają współrzędne 22° 16' - 22° 35' długości geograficznej wschodniej oraz 51° 34' - 51° 37' szerokości geograficznej północnej. Gmina graniczy z siedmioma innymi jednostkami administracyjnym województwa: od południa z miastem Lublin, od południowego wschodu z gminą Wólka, od wschodu z gminą Spiczyn, od północy z gminą Lubartów, od północnego zachodu z gminą Kamionka, od zachodu z gminą Garbów, od południowego zachodu z gminą Jastków.

Gmina Niemce położona jest w dwóch makroregionach: południowa jej część na Wyżynie Lubelskiej w mezoregionie Płaskowyż Nałęczowski, a część północna na Nizinie Południowo podlaskiej w mezoregionie Wysoczyzna Lubartowska. Płaskowyż Nałęczowski ma dość wyrównany poziom wierzchowiny. Wierzchowina w całości jest pokryta lasem; rozcina ją gęsta sieć dolin, w których najczęściej skupia się zabudowa. Natomiast Wysoczyzna Lubartowska jest lekko falistą równiną morenową ze żwirowymi ostańcami form polodowcowych. Obszar ten ma korzystne

położenie komunikacyjne. Prowadzi tędy linia kolejowa Lublin – Łuków, a także dwie drogi krajowe będące bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój gminy. Pierwsza z nich, stanowiąca oś rozwojową gminy Niemce to droga krajowa nr 19 - Rzeszów-Lublin-Białystok, która kończy się na przejściu granicznym w Budzisku. Druga to wspólny odcinek dróg krajowych S17 i S12, która od niedawna przebiega północną obwodnicą Lublina przez południową część gminy Niemce. W miejscowości Elizówka znajduje się węzeł komunikacyjny łączący obie te drogi, a zarazem tworzący bezpośrednie połączenie z całym krajem oraz z pobliskim Portem Lotniczym Lublin. Gminę Niemce, zajmującą powierzchnię 14 114 ha (141,14 km²) i posiadającą 29 sołectw zamieszkuje 20.433 osób, w tym 10400 kobiet i 10035 mężczyzn.

Gęstość zaludnienia terenu gminy jest wysoka, jak na gminę wiejską – 141 osób na 1 km². Ilość naszych mieszkańców stale rośnie. Jeszcze w 2012 roku mieszkało w Gminie Niemce 17 708 więc w ciągu ostatnich dziesięciu lat liczba ludności gminy zwiększyła się o ponad 2000.

Gminę Niemce tworzy 29 sołectw: Baszki, Boduszyn, Ciecierzyn, Dys, Dziuchów, Elizówka, Jakubowice Konińskie, Jakubowice Konińskie - Kolonia, Kawka, Kolonia Bystrzyca, Krasienin, Krasienin – Kolonia, Leonów, Ludwinów, Łagiewniki, Majdan Krasieniński, Nasutów, Niemce, Nowy Staw, Osówka, Pólko, Pryszczowa Góra, Rudka Kozłowiecka, Stoczek, Stoczek – Kolonia, Swoboda, Wola Krasienińska, Wola Niemiecka i Zalesie.

Na terenie gminy jest pięć parafii rzymsko-katolickich:

- Parafia pw. Św. Jana Chrzciciela w Dysie,
- Parafia pw. Św. Narodzenia NMP w Krasieninie,
- Parafia pw. Św. Ignacego Loyoli w Niemcach,
- Parafia pw. Św. NMP Królowej Polski w Nasutowie,
- Parafia pw. Św. Siostry Faustyny w Jakubowicach Konińskich.

Gmina Niemce jest organem prowadzącym (w r. szk. 2022/2023 oraz 2023/2024) dla 7 ośmioklasowych szkół podstawowych, w tym 5 samodzielnych i dwóch włączonych

w Zespół Placówek Oświatowych, 3 przedszkoli, w tym 1 samodzielnego i 2 połączonych ZPO, w czterech szkołach podstawowych funkcjonowały oddziały przedszkolne. Były to:

- Zespół Placówek Oświatowych w Ciecierzynie, w tym Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Ciecierzyn 121;
- Zespół Placówek Oświatowych w Dysie, w tym Szkoła Podstawowa i Przedszkole - Dys, ul. Szkolna 4 wraz z oddziałem zamiejscowym w Nasutowie - Nasutów 99D – do 31.08.2023 r. Od 1.09.2023 r. nastąpiło przekształcenie Przedszkola w Dysie – oddziały zlokalizowane w Nasutowie zostały zlikwidowane;
- Szkoła Podstawowa im. Joachima Lelewela w Jakubowicach Konińskich, w tym oddz. przedszkolne – Jakubowice Konińskie, ul. Szkolna 69;
- Szkoła Podstawowa im. Ireny Kosmowskiej w Krasieninie, w tym oddz. przedszkolne – Krasienin Kolonia 39;
- Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Nasutowie, w tym oddz. przedszkolne - Nasutów 209a, Od 1.09.2023 r. nastąpiło przekształcenie SP w Nasutowie – zostały utworzone dodatkowe oddziały przedszkolne w innej lokalizacji - Nasutów 99D;
- Szkoła Podstawowa im. Marty z Budnych Łosiowej w Niemcach – Niemce, ul. Szkolna 23;
- Szkoła Podstawowa im. Twórców Ludowych Lubelszczyzny w Rudce Kozłowieckiej, w tym oddz. przedszkolny – Rudka Kozłowiecka 30b;
- Przedszkole Publiczne w Niemcach – Niemce, ul. Różana 14

W zakresie rozwoju kulturowego i fizycznego społeczeństwa oraz kształtowania szacunku do dziedzictwa i tradycji w Gminie działają:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Niemcach w 2023 r. funkcjonowała w strukturze, w której wyróżnia się:
 - 2 oddziały: Oddział dla dorosłych i Oddział dla dzieci zlokalizowane w Niemcach
 - 4 filie biblioteczne zlokalizowane w Ciecierzynie, Nasutowie, Krasieninie, Elizówce i Dysie. GBP w Niemcach posiadała punkty biblioteczne usytuowane w Przedszkolu w Niemcach oraz w szkołach: w Nasutowie, Krasieninie, Jakubowicach Konińskich.
- Gminny Ośrodek Kultury który prowadzi działalność w zakresie edukacji kulturalnej i artystycznej w klubach i kołach zainteresowań oraz organizuje imprezy ważne w życiu lokalnej społeczności.

Stałe formy pracy GOK:

1. Pracownia plastyczna;
2. Nauka gry na gitarze;
3. STUDIO TAŃCA RYTHM-X;
4. Zajęcia FITNESS;
5. Warsztaty artystyczne;
6. Zespoły Ludowe: „Ciecierzyn” i „Dysowiaci”;
7. Orkiestra Dęta Gminy Niemce;
8. Chór Męski „Bas Canto”.

Gospodarka mieszkaniowa - zasób mieszkaniowy gminy obejmuje następujące mieszkania:

- 1) 1 mieszkanie położone w Niemcach, ul. Parkowa o łącznej powierzchni - 53,20 m²
- 2) 3 mieszkania położone w Niemcach ul. Lubelska o łącznej powierzchni - 119,44 m²

- 3) 4 mieszkania położone w Niemcach ul. Szkolna o łącznej powierzchni - 145,20 m²
 - 4) 2 mieszkanie położone w Niemcach ul. Leonów o łącznej powierzchni - 65,58 m²
 - 5) 3 mieszkania położone w Nasutowie o łącznej powierzchni - 81,39 m²
 - 6) 1 mieszkanie położone w Krasieninie Kolonii o łącznej powierzchni - 56,13 m²
 - 7) 4 mieszkań położonych w Dysie, ul. Złota o łącznej powierzchni - 108,77 m²
 - 8) 1 mieszkanie położone w Dysie, ul. Topolowa o łącznej powierzchni - 158,19 m²
 - 9) 1 mieszkanie położone w Ciecierzynie o powierzchni - 49,43 m²
 - 10) 2 mieszkania położone w Baszkach o łącznej powierzchni - 163,14 m²
 - 11) 1 kontener mieszkalny w Niemcach, ul. Leonów o łącznej powierzchni - ok 20 m²
- Łącznie w zasobie gminy znajduje się 23 lokale mieszkalne.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Politykę społeczną należy rozumieć jako zespół wzajemnie powiązanych działań administracji publicznej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, podejmowanych i realizowanych w zakresie zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, edukacji, zdrowia i mieszkalnictwa.

1. Demografia

Na terenie gminy Niemce zameldowanych na pobyt stały było 20.433 mieszkańców, (stan na dzień 31.12.2023 r.). Strukturę liczby mieszkańców Gminy Niemce przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura liczby mieszkańców ze względu na płeć w latach 2018 – 2023.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców	19.117	19.420	19.584	19.826	20.056	20.433
Kobiety	9.736	9.892	9.959	10.093	10.214	10.399
Mężczyźni	9.381	9.28	9.625	9.733	9.842	10.034

Według wskazanej powyżej tabeli można zauważyć, że liczba ludności Gminy Niemce w okresie ostatnich lat stopniowo rośnie.

Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców w latach 2018 – 2023.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców ogółem	19.117	19.420	19.584	19.826	20.056	20.433
Wiek 0-17 lat	4.022	4.065	4.056	4.168	4.230	4.303
Wiek 18-60 lat	11.546	11.642	11.693	11.723	11.823	11.994
Wiek poprodukcyjny	3.549	3.713	3.835	3.935	4.003	4.136

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Niemce.

Gmina Niemce składa się z 29 sołectw. Na dzień 31.12.2023 r. zamieszkiwało ją 20.433 osób w tym kobiet 10.399 oraz 10.034 mężczyzn. Osób w wieku od 0-17 lat zamieszkiwało 4.303, w wieku od 18 do 60 lat zamieszkiwało 11.994, natomiast osób w wieku powyżej 60 lat zamieszkiwało 4.136 osób i liczba osób w tym przedziale wiekowym rokrocznie rośnie.

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w poszczególnych miejscowościach:

- Baszki - 380
- Boduszyn - 261
- Ciecierzyn - 1392
- Dys - 2091
- Dziuchów - 118
- Elizówka - 1143
- Jakubowice Konińskie - 1894
- Jakubowice Konińskie -Kolonia - 800
- Kawka - 251
- Kolonia Bystrzyca - 67
- Krasienin - 372
- Krasienin-Kolonia - 421
- Ludwinów - 131
- Łagiewniki - 245
- Majdan Krasieniński - 488
- Nasutów - 1609
- Niemce - 3684
- Nowy Staw - 209
- Osówka - 252
- Pólko - 472

Pruszczowa Góra - 180
 Rudka Kozłowiecka - 1218
 Stoczek - 281
 Stoczek-Kolonia - 198
 Swoboda - 202
 Wola Krasienińska - 220
 Wola Niemiecka - 1399
 Zalesie - 457
 RAZEM – 20.435 (stan na 01.01.2023 – 20.056)

Tabela 3. Struktura mieszkańców Gminy Niemce ze względu na wiek.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców ogółem	19.117	19.420	19.584	19.826	20.056	20.433
Wiek 0-2 lat	604	602	589	581	565	548
Wiek poprodukcyjny	3.549	3.713	3.835	3.935	4.003	4.136

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Niemce.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- liczba mieszkank w wieku przedprodukcyjnym (15 lat i mniej) wynosiła 1.845 osób, a liczba mieszkańców wynosiła 1.959 osób,
- liczba mieszkank w wieku produkcyjnym (16-59 lat) wynosiła 6.226 osób, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (16-60 lat), wynosiła 6.268 osób,
- liczba mieszkank w wieku poprodukcyjnym wynosiła 2.329 osób, a liczba mieszkańców wynosiła 1.808 osób.

W 2023 r. narodziło się w gminie 163 osoby, w tym 78 dziewczynek i 85 chłopców.

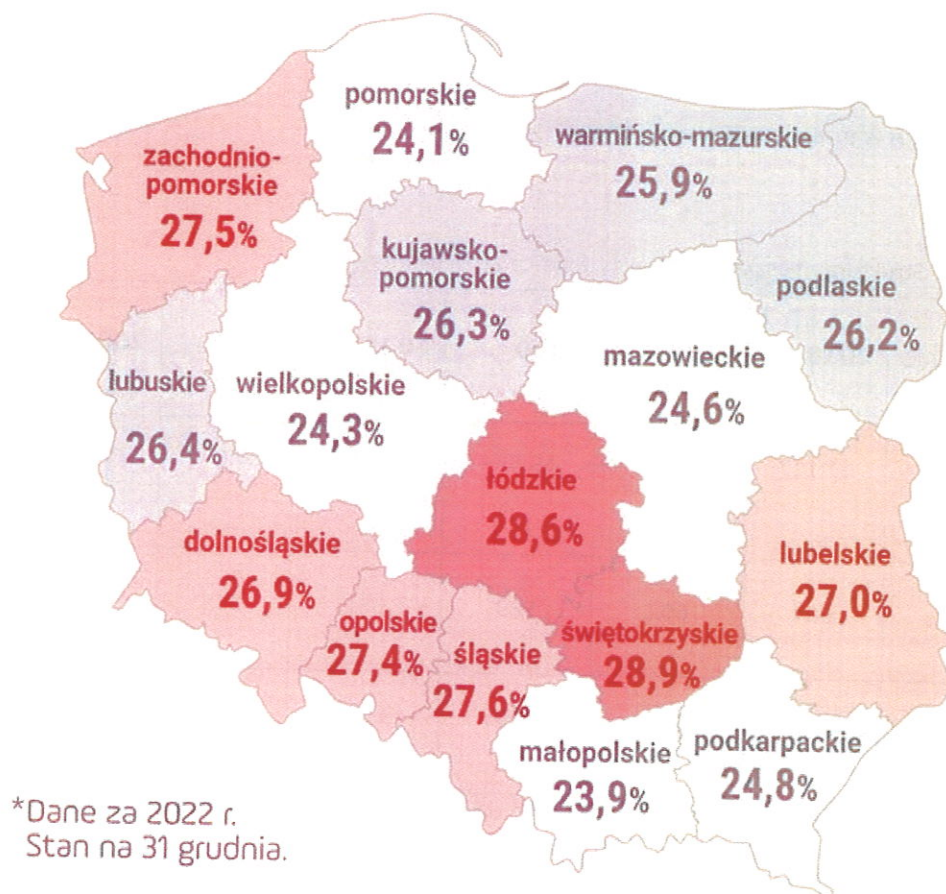
W 2023 r. zmarło 139 osób, w tym 53 kobiety i 86 mężczyzn.

Wobec tego przyrost naturalny w 2023 r. wyniósł 24 osoby

Analizując dane demograficzne można stwierdzić, iż w ciągu ostatnich lat na terenie Gminy Niemce współczynnik dzietności w naszej gminie jak też i w Polsce spada. Wynika to z wielu czynników. Eksperti wskazują, że największe znaczenie mają zmiany kulturowe oraz migracja młodych ludzi do dużych miast jak i za granicę na pobyt stały.

Udział osób starszych w populacji mieszkańców Gminy Niemce systematycznie rośnie. Udział osób starszych w populacji mieszkańców Polski zbliżył się do 26%., zaś mieszkańców Gminy Niemce 20,24 %.

W populacji osób w starszym wieku większość stanowią kobiety w 2023 r. – 2.329 kobiet. W 2023 r. podobnie jak rok wcześniej stanowiły one 56,3%. Na 100 mężczyzn przypadają ich 128. Przewaga liczebna kobiet wzrasta wraz z przechodzeniem do kolejnych grup wieku, np. w grupie 60–64 lata kobiety w 2022 r. stanowiły 56,3% zbiorowości. Rosnący wraz z wiekiem udział kobiet w populacji jest konsekwencją dłuższego przeciętnego życia kobiet oraz nadumieralności mężczyzn.

2. Pomoc społeczna

W latach 90-tych rozpoczęły się w Polsce przemiany o charakterze społecznym, politycznym, prawnym i ekonomicznym, obejmujące istniejące wówczas struktury państwa. W oparciu o nową ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, wiosną 1990 r. miejskie i gminne rady narodowe, powoływały do życia gminne jednostki organizacyjne, które przejmowały wszystkie zadania z zakresu pomocy społecznej. Te zadania, w gminie Niemce, powierzono nowo utworzonemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Niemcach, którego powołano uchwałą Gminnej Rady Narodowej w Niemcach z dnia 30 marca 1990 r., jako jednostkę samorządu terytorialnego, działającą w ramach osobowości prawnej gminy, realizującą część zadań publicznych gminy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach świadczy pomoc na rzecz mieszkańców miasta w oparciu o następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,

- 2) Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, zwanego dalej Program,
- 3) Ustawa z dnia 10 grudnia 2020 roku o zmianie niektórych ustaw wspierających rozwój mieszkalnictwa,
- 4) Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzenia wywiadu,
- 5) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne,
- 6) Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 kwietnia 2022 roku w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od dnia 1 maja 2022 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r. ,
- 7) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska ,
- 8) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- 9) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 10) Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 11) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 12) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 13) Ustawa z dnia 15 września 2022 roku o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw,
- 14) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku o dodatku,
- 15) Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty,
- 16) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 17) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 18) Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 19) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego,
- 20) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 21) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 22) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 23) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym,
- 24) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 25) Ustawa z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- 26) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych,
- 27) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych,
- 28) Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 roku o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- 29) Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych,

- 30) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE,
- 31) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego,
- 32) Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy,
- 33) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych,
- 34) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 35) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta,
- 36) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie,
- 37) Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 roku,
- 38) Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 roku o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- 39) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 40) Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Cele i zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemcach:

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu.
2. Usamodzielnianie rodziny.
3. Zasada pomocniczości.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Nazwa Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach funkcjonuje od 1 lipca 1990 r. do dziś. Siedzibą jednostki jest budynek przy ul. Lubelskiej 119.

Praca Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemcach stale ewaluowała i poszerzała się o nowe zadania.

W wyniku tego wyodrębniono działy:

- finansowo - księgowy,
- pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych,
- organizacyjno-administracyjny.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Niemcach zatrudniał w 2023 roku 7 pracowników socjalnych, posiadających kwalifikacje zgodnie z art. 116 ustawy o pomocy społecznej tj. 2 posiadających dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych, 5 którzy ukończyli studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie kompleksowej diagnozy. Wśród wywiadów przeprowadzanych na

potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, czy innych instytucji wymienić można: wywiady środowiskowe dotyczące ubiegania się o ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki stałe, zasiłki celowe, zasiłki na pokrycie kosztów pobytu w schronisku dla osób bezdomnych, o umieszczenie w domach pomocy społecznej oraz wywiady „alimentacyjne” z osobami zamieszkałymi na terenie gminy Niemce, których bliscy ubiegają się o świadczenia z pomocy społecznej, a mieszkają poza gminą Niemce.

Pracownicy socjalni w ramach swoich obowiązków:

- kierują do Sądów wnioski o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Osoby chore psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowodowałoby znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego bądź, które były niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych;
- kierują do Sądów wnioski dotyczące wydawania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody. W przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia, nie była zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraziła zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagrażał jej życiu – OPS występował do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony;
- ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni realizują również zadania polegające na występowaniu do sądów z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinno - wychowawczą i o zajęcie stanowiska wobec opieki nad małoletnim dzieckiem;
- występują do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z wnioskami o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe.

System pieczy zastępczej na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zobowiązał władze gminy do dodatkowych działań mających na celu wspieranie rodzin. Wyrazem tego było m.in. pojawienie się w gminie Niemce – asystenta rodziny. Realizacja zadań z zakresu asysty rodzinnej stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby korzystających z pomocy Ośrodka mieszkańców Niemiec.

Celem świadczenia usługi jest poprawa sytuacji życiowej rodzin w trudnej sytuacji rodzinnej, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich.

Adresaci usługi to rodziny, w których dominującym problemem są trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, gotowe do rozwiązywania swojej trudnej sytuacji i współpracujące z pracownikiem socjalnym, posiadające zasoby pozwalające rozwiązać zidentyfikowane problemy przy wykorzystaniu posiadanych możliwości i zasobów, w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym oraz umieszczeniem dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W 2023 r. z pomocy asystenta rodziny skorzystało 15 rodzin. W tym okresie Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach zatrudniał 1 asystenta rodziny na umowę o pracę.

Rozpoczynając współpracę z asystentem rodziny - rodzina podpisuje plan pracy. Plan pracy zawiera cele i efekty dostosowane do diagnozy sytuacji rodziny. Asystent w głównej mierze pracuje nad nabyciem przez rodzinę umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz podjęciem

działań zmierzających do zapewnienia dzieciom prawidłowego rozwoju we wszystkich przestrzeniach. Asystent pomaga i towarzyszy rodzinie w załatwianiu istotnych spraw urzędowych i lekarskich, motywuje do większej aktywności społecznej.

W sytuacji kiedy rodzina tego wymaga motywuje do skorzystania z poradnictwa specjalistycznego – psychologicznego lub prawnego. Asystent rodziny współpracuje z wieloma instytucjami działającymi na rzecz rodziny: kuratorami, wychowawcami ze szkół, przedszkoli i świetlic, pedagogami, dzielnicowymi, PCPR, Domem Dziecka, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną.

Asystent w czasie wspólnych działań z członkami rodziny pomaga w codziennej organizacji dnia, pokazuje jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe, opiekować się i wychowywać dzieci. Doradza jak zarządzać budżetem domowym. Informuje jak działają urzędy, szczególnie placówki wsparcia rodziny i dziecka, a także wyjaśnia jak wypełniać dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe. Wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji i innych instytucji. Motywuje do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i znalezienia pracy.

Najważniejsze jest bezpieczeństwo dzieci. Może być i tak, że czasem zachowania destrukcyjne rodziców zagrażają zdrowiu i życiu dzieci. Rodzic pracuje wtedy nad zmianą, gdy dziecko jest w pieczy zastępczej krótkoterminowej. Nie każda rodzina będzie też chciała i potrafiła skorzystać z tej formy wsparcia. Niemniej jednak asystentura winna być rozumiana jako forma wsparcia a nie przymusu. Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny prowadzona średnio przez 2 lata, w uzasadnionych przypadkach może być wydłużona do 3 lat. Asystent rodziny pracuje jednocześnie średnio z 10 - 15 rodzinami.

Celem głównym pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę takiego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, który pozwala jej, o ile to możliwe, na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Niemce w 2023 r. współfinansowała pobyt 8 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz 22 dzieci w rodzinach zastępczych, ponosząc wydatki na poziomie 377.804 zł.

Zgodnie z danymi pozyskanymi z PCPR w Lubinie dzieci z terenu naszej gminy przebywały w pieczy zastępczej:

- pieczy instytucjonalnej – 7 dzieci,
- w rodzinie zastępczej niezawodowej spokrewnionej – 15 dzieci,
- w rodzinie zastępczej niezawodowej niespokrewnionej – 9 dzieci.

2.1. Zasiłki z pomocy społecznej

Tabela 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2018 – 2023.

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców gminy	19.117	19.420	19.584	19.826	20.056	20.433

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	560	529	440	252	237	212

Źródło: Opracowanie własne OPS w Niemcach

Analizując powyższe dane należy zauważyć, że liczba rodzin objętych pomocą społeczną od 2016 r. wykazuje tendencję malejącą, co może świadczyć o stopniowej poprawie warunków życia, a także ma związek ze zmianą przepisów w zakresie pomocy społecznej. Właśnie ustawa o pomocy społecznej z 2004 r. zwróciła większą uwagę na pomoc w formie pracy socjalnej czy kontraktu socjalnego.

Grupa rodzin korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana w zakresie struktury wiekowej świadczeniobiorców, liczebności gospodarstw domowych, a także problemów występujących w rodzinach określanych mianem dysfunkcji.

Rodzaj, forma i rozmiary świadczeń pomocy społecznej powinny być odpowiednie dookoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, ale powinny też odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach organu świadczącego pomoc. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych. Trudną sytuacją życiową to w szczególności zaistnienie przynajmniej jednego z następujących problemów czy dysfunkcji:

- **ubóstwo** – rozumiane jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Jest to pojęcie o charakterze bardzo względnym, bowiem co dla jednych jest ubóstwem, dla drugich może uchodzić za dostatek. Ustawa precyzuje to pojęcie poprzez określenie, w art. 8 tzw. kryterium dochodowego. Wyróżnia przy tym trzy jego rodzaje: kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej, kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, kryterium dochodowe rodziny;
- **sieroctwo** – to stan, w którym dziecko pozbawione jest rodziców, przy czym, gdy oboje rodzice nie żyją – dziecko jest sierotą, gdy jedno- półsierotą;
- **bezdomność** – osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania;
- **bezrobocie** – dla potrzeb pomocy społecznej definicję bezrobocia przyjmuje się zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyjmując, że osobą bezrobotną jest osoba niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy bądź, co najmniej w połowie wymiaru w przypadku niepełnosprawnych, nieucząca się w systemie dziennym, zarejestrowana w urzędzie pracy, jeżeli ukończyła 18 lat, lecz nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiety i 65 lat w przypadku mężczyzny, nie nabyła prawa do emerytury lub renty, a także nie pobiera, nie prowadzi działalności

gospodarczej, nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia, a także nie pobiera w ramach świadczeń pomocy społecznej zasiłku stałego;

-niepełnosprawność – kwestie niepełnosprawności reguluje ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych zgodnie, z którą osoba niepełnosprawna to taka osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego lub lekkiego) albo o całkowitej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia;

-długotrwała lub ciężka choroba – chorobę należy definiować jako stan, który aktualnie albo potencjonalnie przeszkadza w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka;

-przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;

-potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi – zakaz handlu ludźmi wynika z wielu konwencji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest sygnatariuszem;

-potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci;

-bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych – rodzina niepełna to rodzinapozbawiona ojca lub matki, często w tych rodzinach występuje bezradność w sprawach opiekuńczo– wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co powoduje konieczność udzielaniapomocy;

-trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

-trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – osoby skazane na karę pozbawienia wolności mogą mieć trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, spowodowane to może być zerwaniem więzi społecznych i rodzinnych, zaniku umiejętności życia w społeczności lokalnej;

-alkoholizm lub narkomania – alkoholizm to okresowe spożywanie alkoholu wynikające z chęci doznania jego działania psychicznego, a także w celu uniknięcia nieprzyjemnego uczucia związanego z zaprzestaniem jego spożywania, natomiast narkomania jest stanem zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowanym powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej;

-zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa – mianem zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej określa się zdarzenie niezależne od woli człowieka. Natomiast sytuacja kryzysowa rozumiana jest jako sytuacja, w której istnieje zagrożenie naruszenia określonych dóbr osobistych, materialnych,

zdrowia i życia ludzi, z której to sytuacji trudne jest znalezienie rozwiązania przy użyciu normalnych środków;

-klęska żywiołowa lub ekologiczna – klęska żywiołowa to zdarzenie losowe, zagrażające bezpieczeństwu życia lub mienia większej liczby osób (np. pożar, powódź), klęska ekologiczna to trwałe uszkodzenie lub zniszczenie dużego obszaru środowiska przyrodniczego, wpływające negatywnie na zdrowie bądź życie ludzi.

Powyższe dysfunkcje i kryteria decydują o strukturze osób korzystających z pomocy społecznej, wskazując jednocześnie grupy, które wymagają różnego rodzaju wsparcia i pomocy. Czynnikiem, które stanowią ryzyko marginalizacji lub dowód wykluczenia społecznego są obszary problemowe, zdiagnozowane w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Obszary te, wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny. Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, także obszarów problemowych, określanym mianem dysfunkcji rodziny.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy w latach 2018-2023.

Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	147
UBÓSTWO	126
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	111
BEZROBOCIE	46
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	40
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	38
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIECNOŚCI	31
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	26
ALKOHOLIZM	15
BEZDOMNOŚĆ	9
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIECNE	8
PRZEMOC DOMOWA	3
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	3
NARKOMANIA	2
SIEROCTWO	1
SYTUACJA KRYZYSOWA	1
ZDARZENIE LOSOWE	1

Powody udzielenia pomocy i wsparcia

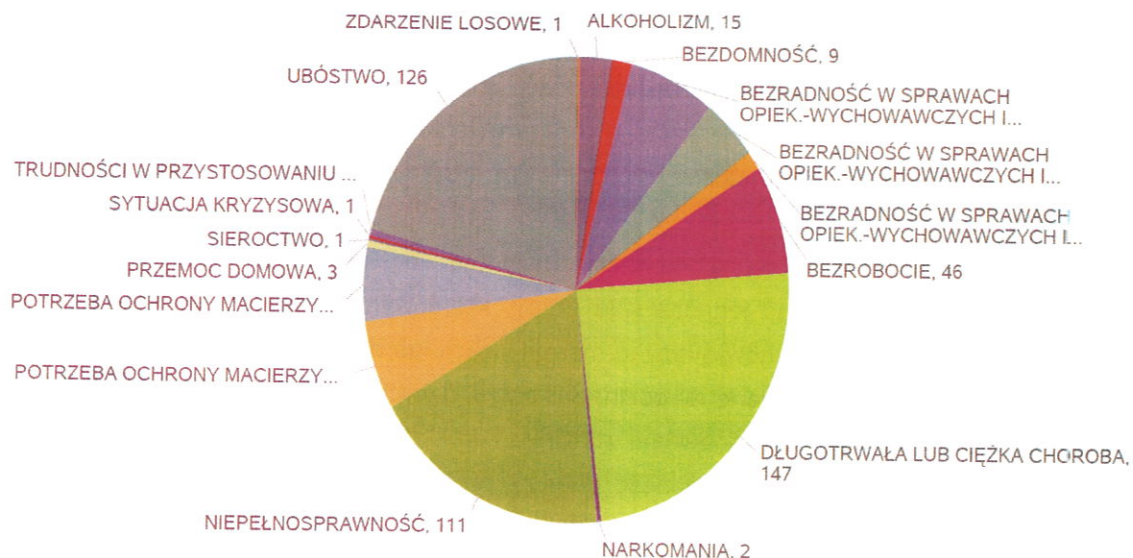

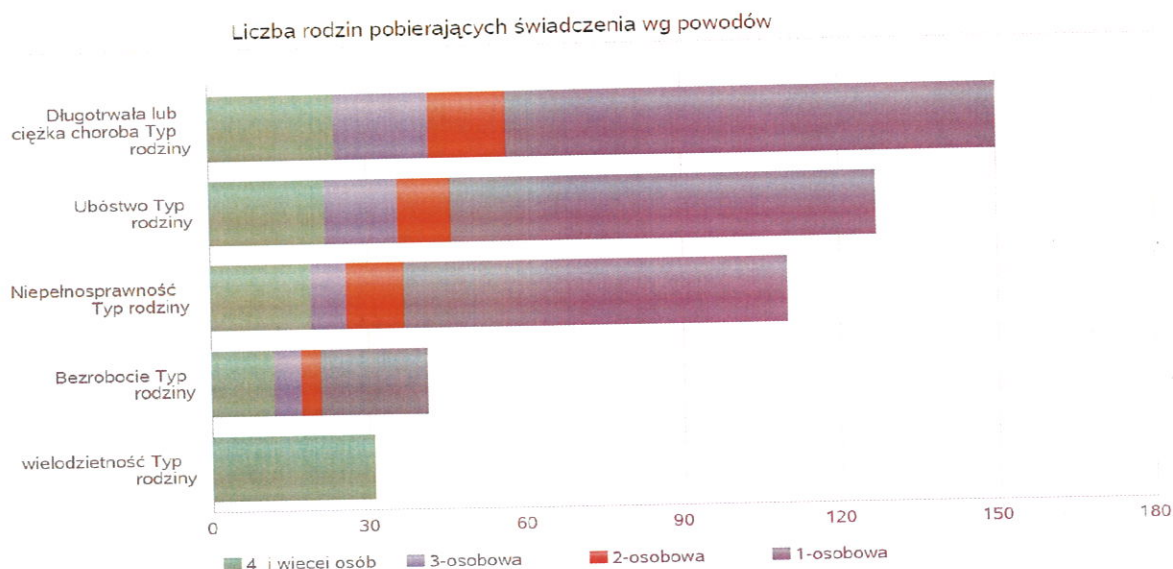
Tabela 4. Powody przyznania pomocy w latach 2018-2023.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
bezrobocie	86	75	71	53	34	46
ubóstwo	132	124	133	111	123	126
bezdolność	8	6	6	6	8	9
niepełnosprawność	147	150	127	107	109	111
długotrwała lub ciężka choroba	213	221	185	156	162	147
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	66	65	58	44	50	40
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	4	1	2	2	3

Źródło: Opracowanie własne OPS w Niemczech na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPIPS-03.

Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny
		1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Długotrwała lub ciężka choroba	150	93	15	18	24
Ubóstwo	127	81	10	14	22
Niepełnosprawność	110	73	11	7	19
Bezrobocie	41	20	4	5	12
wielodzietność	31				31

Jak wynika z przedstawionej powyżej tabeli, największa grupa świadczeniobiorców odczuwa problem ubóstwa i niepełnosprawności i długotrwałej choroby oraz rodziny z różnego rodzaju problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Zwiększyła się liczba osób bezdomnych wymagających wsparcia i umieszczenia w schroniskach dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Zadania pomocy społecznej polegają w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, realizowaniu pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwijaniu infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Zadania z zakresu pomocy społecznej przypisane Gminie ustawowo są zadaniami zleconymi lub zadaniami własnymi.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach wydaje decyzje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać:

- osoby nieubezpieczone,
- osoby posiadające obywatelstwo polskie,
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

Wydanie przedmiotowej decyzji poprzedza postępowanie analogiczne jak w przypadku przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, a więc niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

Z tej formy pomocy z roku na rok coraz więcej osób korzysta. Są to głównie osoby nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego pracujące na „czarno”, nie zarejestrowane w Urzędzie Pracy z różnych powodów.

2.2. Wspieranie rodzin

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia każdego człowieka, a przede wszystkim dziecka. Ze względu na rolę jaką pełni w przekazywaniu norm i wartości własnemu potomstwu, funkcje jakie spełnia oraz swą działalność na rzecz swoich członków stawia ją na najwyższej pozycji w systemie społecznym.

Głębokie przemiany społeczno-ekonomiczne dokonane w ostatnich latach nasiliły powstanie wielu patologicznych zjawisk w społeczeństwie, a przede wszystkim w rodzinie, które dotyczą dzieci i młodzież, odznaczając na ich życiu swoje piętno.

Bardzo częstym zjawiskiem występującym w dzisiejszych czasach jest dysfunkcyjność rodziny, przejawiająca się niedostatecznym wypełnianiem swoich funkcji, nie wywiązywaniem się z obowiązków względem swoich dzieci i innych członków, nieumiejętnością porządnego rozwiązywania własnych problemów i sytuacji kryzysowych.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się na życiu dziecka, prowadząc do zaburzeń w rozwoju fizycznym, intelektualnym, moralnym i osobowościowym, prowadząc do nasilającego się zjawiska demoralizacji, a w następstwie do przestępczości dzieci i młodzieży.

Polityka społeczna państwa wskazuje na potrzebę systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mieszczących się w formule zintegrowanych i interdyscyplinarnych działań.

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy, koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemcach należy między innymi realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

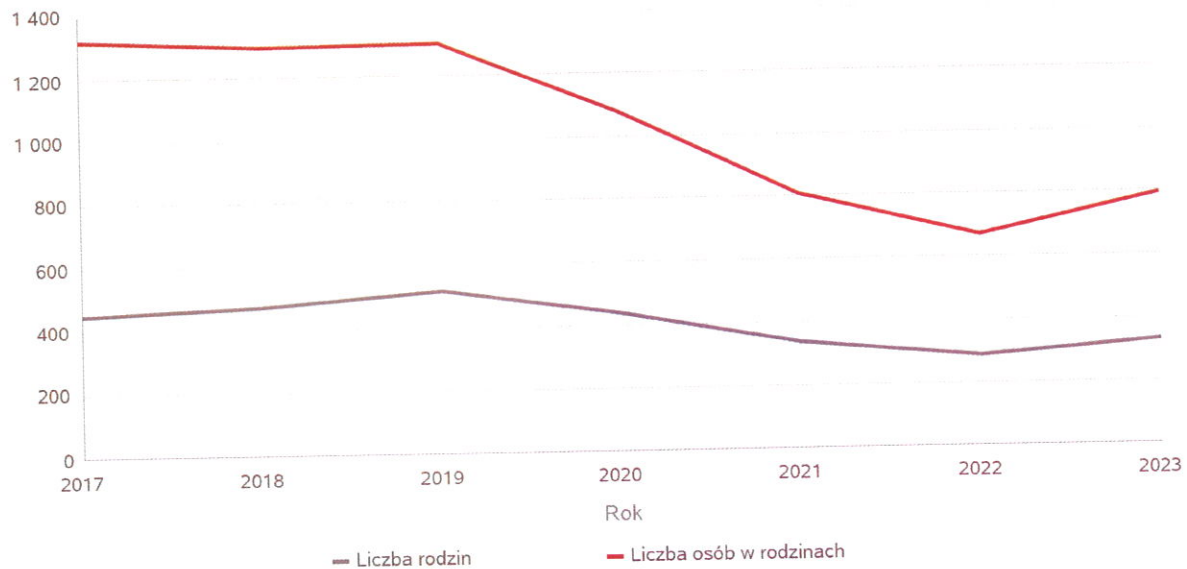
Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Jedną z przyczyn korzystania z pomocy Ośrodka jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która może występować z innymi niekorzystnymi zjawiskami, tj. niepełną strukturą rodziny, wielodzietnością, ubóstwem, przemocą, bezrobociem.

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	449	1 320
2018	470	1 299
2019	517	1 302
2020	435	1 077
2021	333	805
2022	282	671
2023	332	793

Korzystający z pomocy społecznej

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	202	92	110
Produkcyjny	269	120	149
Poprodukcyjny	32	17	15

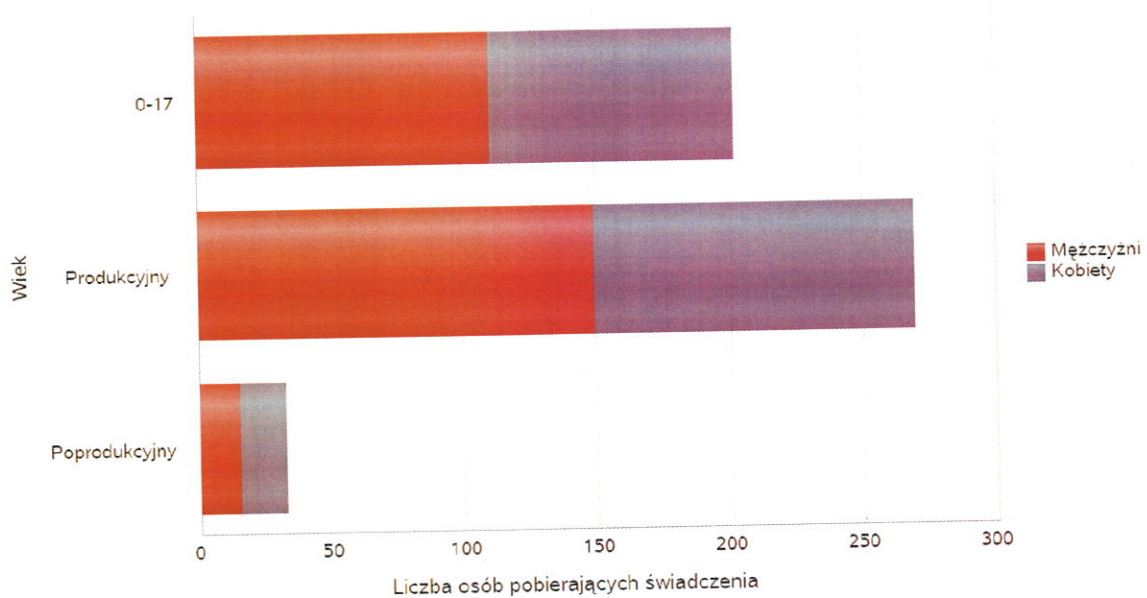

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemczech z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w tym:	470	517	435	333	282	332
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	66	65	58	44	50	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemczech.

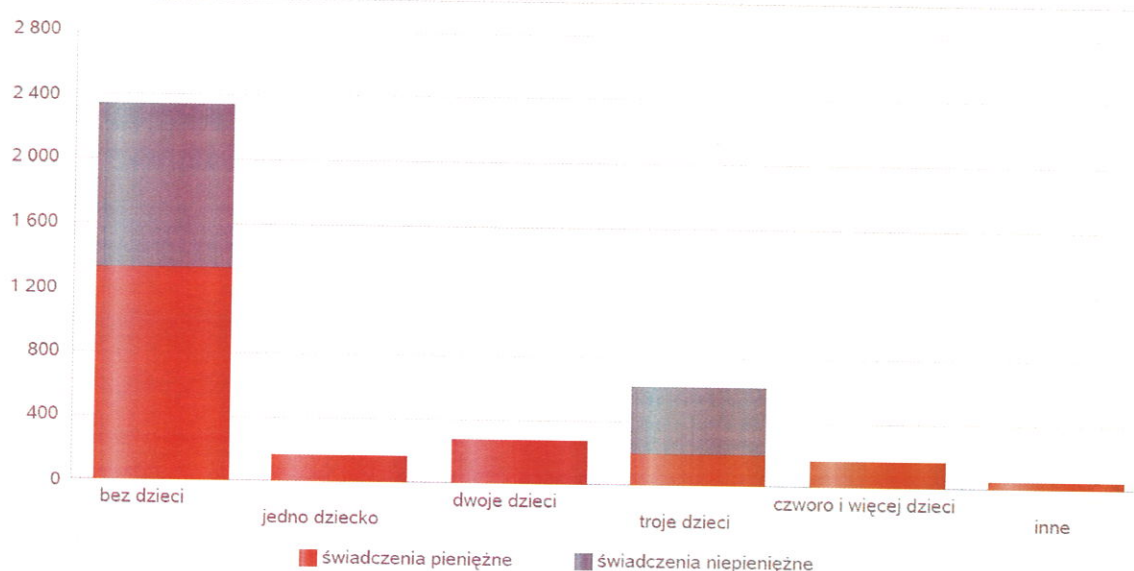
Wśród rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego:

- 2018 rok – 66 rodzin, co stanowi 14,04 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2019 rok – 65 rodziny, co stanowi 12,57 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2020 rok – 58 rodzin, co stanowi 13,33 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2021 rok – 44 rodzin, co stanowi 13,21 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2022 rok – 50 rodzin, co stanowi 17,73 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2023 rok – 40 rodzin, co stanowi 12,05 % ogółu rodzin objętych pomocą.

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci

Typ rodziny	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	2340	1324	1016
jedno dziecko	158	158	
dwoje dzieci	266	266	
troje dzieci	616	194	422
czworo i więcej dzieci	162	162	
inne	41	41	

Liczba świadczeń

Zmniejszająca się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wynika z faktu malejącej liczby rodzin korzystających ogółem ze świadczeń pomocy społecznej. Należy jednak zauważyć, że od 2017 roku liczba tych rodzin jest na porównywalnym poziomie.

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	683	686	633	507	407	314	242

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

	Liczba osób				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	110	91	90	84	64

Spośród szeregu rozwiązań uregulowanych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na uwagę zasługuje utworzenie stanowiska asystenta rodziny. W założeniach twórców ustawy, zadaniem asystenta rodziny jest przede wszystkim udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Skupienie się na tych zagadnieniach przez posiadające odpowiednie kwalifikacje osoby, ma sprawić wzrost efektywności działań pomocy społecznej.

Dlatego istotną cechą proponowanych rozwiązań jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Działania podejmowane w tym zakresie powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, która wyeliminuje zagrożenie umieszczenia dziecka poza rodziną lub zapewni w miarę szybki powrót do rodziny naturalnej. Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i przy aktywnym jej udziale. Praca z rodziną realizowana jest zgodnie z opracowanym planem pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Plan pracy z rodziną odpowiadał na problemy rodzin i odnosił się zarówno do stwierdzonych deficytów jak i potrzeb oraz mocnych stron rodziny.

Należy jednak zaznaczyć, że w latach 2018-2022 zdarzały się przypadki, że rodziny nie wyrażały zgody na współpracę z asystentem rodziny. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długoterminowym, dlatego też asystent współpracuje z rodziną niekiedy kilka lat, w celu uzyskania poprawy funkcjonowania rodziny i nabycia niezbędnych umiejętności wychowawczych przez rodziców.

We wszystkich rodzinach objętych pomocą asystenta występowały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych łączyła się często z innymi dysfunkcjami. W rodzinach często występuje przemoc, zagrożenie niedostosowaniem społecznym małoletnich dzieci, uzależnienie od alkoholu, zaburzenia osobowości i upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym rodzica.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty między pokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży poza rodziną biologiczną, t.j. w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej.

3. Bezrobocie

Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno-gospodarczej każdej gminy, tak w wymiarze czasu bieżącego jak i w wymiarze wielu lat. Wśród wszystkich problemów społecznych występujących w obecnej polskiej rzeczywistości, bezrobocie wydaje się być najpoważniejszym. Nie inaczej jest na terenie gminy Niemce. Bezrobocie dotyka największą liczbę mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej oraz pociąga za sobą cały szereg problemów. Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu Gminy zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie. Działania te wspierane są również przez Urząd Gminy Niemce i jednostki organizacyjne, które starają się doraźnie pomóc poprzez organizowanie staży zawodowych, prac interwencyjnych i robót publicznych.

Bezrobocie często jest przyczyną izolacji społecznej, powoduje obniżenie poczucia własnej wartości oraz utraty autorytetu w rodzinie. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się wtedy często apatia i zniechęcenie. Pojawia się również, na niepokojącą skalę, degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Zdarza się, że długotrwałym bezrobociem objęci są wszyscy dorośli członkowie rodziny. W rodzinach takich występują często dodatkowe problemy, takie jak nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

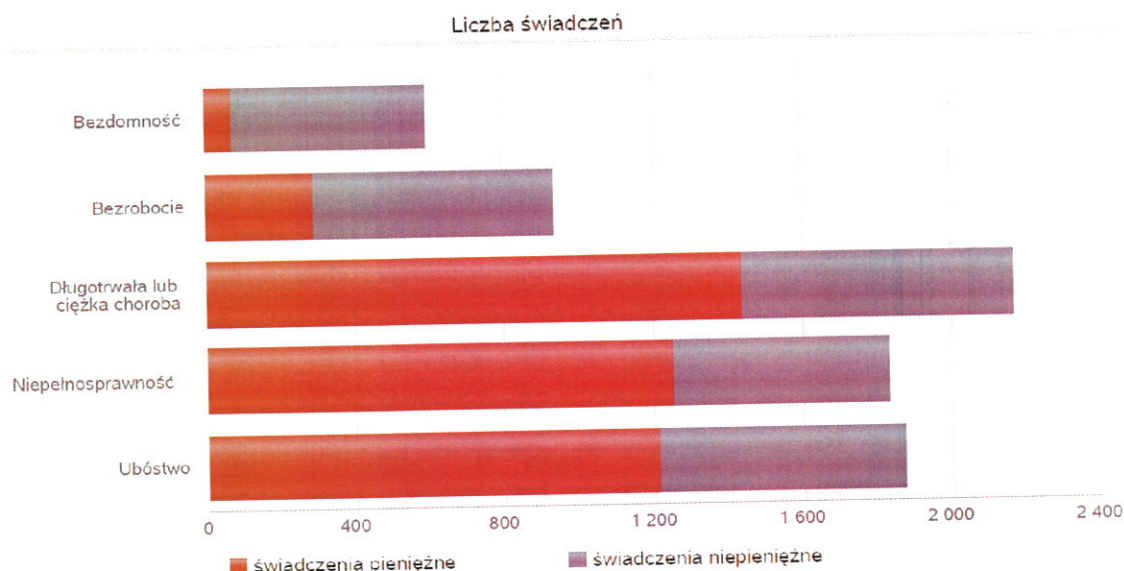
Na przełomie lat na terenie Gminy Niemce odnotowuje się spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy.

Obowiązkiem samorządu gminnego jest przeciwdziałanie bezrobociu. Urząd Gminy Niemce wraz z jednostkami organizacyjnymi przeciwdziałając bezrobociu organizuje na terenie gminy Niemce:

- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- staże,
- prace użyteczne społecznie.

Wszystkie z powyższych form zatrudnienia organizowane są przez gminę w jej jednostkach organizacyjnych, statutowo zajmujących się działalnością na rzecz społeczności lokalnej.

Główne powody przyznania pomocy.

4. Niepełnosprawność

W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób niepełnosprawnych. Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych, to ogół działań podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających na celu wyrównywanie szans funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiającą im pełną integrację ze społeczeństwem.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych określono, iż do osób niepełnosprawnych należą te osoby, które trwale lub okresowo niezdolne są do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy, jeżeli uzyskały orzeczenie o:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzającego możliwość integracji ze społeczeństwem.

Ważnym elementem ogólnej wiedzy o problemach osób niepełnosprawnych jest rozpoznanie materialnych warunków życia w ich gospodarstwach domowych. Choć funkcjonowanie osób niepełnosprawnych jest przede wszystkim zdeterminowane rodzajem i nasileniem ograniczeń zdrowotnych, to inne wymiary ich sytuacji i możliwości życiowych są w dużej mierze określone przez poziom warunków materialnych. Wielkość i standard mieszkania, wyposażenie w przedmioty trwałego użytku oraz przystosowanie mieszkania do potrzeb osób niepełnosprawnych warunkuje stan zdrowia, możliwości radzenia sobie w sytuacji choroby czy kalectwa oraz

możliwości domowej rehabilitacji. Sytuacja finansowa wyznacza w dużej mierze możliwość leczenia i rehabilitacji, odpłatnej opieki, zakup leków lub sprzętów ułatwiających, a często umożliwiających codzienne funkcjonowanie. Liczba osób niepełnosprawnych oraz różnorodność problemów, jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w systemie pomocy społecznej w celu wyrównywania ich szans w środowisku lokalnym.

Jako najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin można wymienić:

- trudną sytuację materialną rodzin, w których występuje dysfunkcja niepełnosprawności powodującą, że stanowią one jedną z najliczniejszych grup ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej,
- zbyt wysokie koszty leków oraz ograniczone możliwości leczenia i rehabilitacji,
- częste pozostawianie przez rodzinę w środowisku bez zapewnienia należytej opieki.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2023.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	147	55	127	107	109	111

Źródło: Opracowanie własne OPS w Niemcach na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPIPS-03.

5. Ochrona zdrowia

Ochronę zdrowia należy traktować jako jeden z najważniejszych czynników decydujących o poziomie życia ludności. Na terenie Gminy Niemce zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej sprawuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Niemcach oraz NZOZ Przechodnia Lekarza Rodzinnego Uśmiech.

W placówkach tych, w ramach umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia przyjmują lekarze: medycyny rodzinnej, pediatrii oraz pielęgniarce, w tym pielęgniarka higienistka szkolna oraz położne. Świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej udzielane są bezpłatnie. Mieszkańcy Gminy Niemce mogą również skorzystać z porad stomatologicznych.

Ponadto na terenie Gminy Niemce funkcjonują następujące podmioty zapewniające mieszkańcom podstawową opiekę medyczną:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Niemcach z przychodniami w Ciecierzynie i Krasieninie,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarza Rodzinnego „UŚMIECH” w Niemcach,
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Krasmedic Centrum” w Krasieninie, który od kwietnia 2018 roku dołączył do przychodni NZOZ SANUS z siedzibą w Lublinie.
4. Z zakresu opieki stomatologicznej usługi świadczy 5 gabinetów stomatologicznych na terenie Gminy Niemce.

Na terenie gminy funkcjonuje 6 aptek ogólnodostępnych: 5 w m. Niemce i 1 w m. Krasienin Kolonia oraz 1 punkt apteczny w m. Dys.

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna udzielana jest mieszkańcom gminy przez Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, ul. M. Biernackiego.

Liczba pacjentek i pacjentów w 2023 roku, korzystających z SP ZOZ wynosiła:

- ogółem: 7.510 w tym ubezpieczonych: 5.967

- ilość pacjentów pielęgniarstwa POZ ogółem: 7.547, w tym ubezpieczonych 6.004,
- ilość pacjentów pielęgniarstwa szkolnego – 1.892
- ilość pacjentów położniczych ogółem: 2.925, w tym ubezpieczonych: 2.925.

6. Uzależnienia

Artykuł 41 w szczególności ust. 3, 4, 5 ustawy z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa zasady powoływania i zadania gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, a także inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Członkowie Komisji przeprowadzają kontrole przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych (Art. 18 ustawy ust. 8), opiniują również wnioski o zezwolenia na ich sprzedaż, pod kątem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy (Art. 18 ustawy ust. 3a).

Komisja w obecnym składzie powołana została Zarządzeniem Nr 253/2024 Wójta Gminy Niemce z dnia 2 grudnia 2024 roku w sprawie powołania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niemcach oraz powołania Pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niemcach **prowadzi sprawy o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wyłącznie wobec osób mieszkających na terenie Gminy Niemce**. Komisja działa w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku.

Spożywanie alkoholu wśród mieszkańców Gminy Niemce wykazuje zróżnicowane wzorce konsumpcji. Niepokojący jest fakt, że są osoby, które piją alkohol z wysoką częstotliwością (6,86% respondentów badania „Diagnoza problemów społecznych Gminy Niemce”).

Konsumpcja alkoholu, przyjmująca postać picia ryzykownego, picia szkodliwego oraz uzależnienia od alkoholu, nie jest problemem ostatnich lat czy dekad, lecz obecna była w różnych społeczeństwach przez wieki. Ze względu na tę skalę, jak i obserwowane negatywne konsekwencje, uzależnienie od alkoholu, a szerzej: problemy alkoholowe, uznaje się w Polsce za problem społeczny. W Polsce grupę uzależnionych szacuje się na około 860 tys. (w tym 707 tys. to mężczyźni i 153 tys. to kobiety), zaś liczbę pijących w sposób ryzykowny i szkodliwy na prawie 4 mln. Zgodnie z obowiązującą obecnie Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10, podstawą jego rozpoznania jest wystąpienie przynajmniej trzech z następujących objawów:

- Silna potrzeba lub przymus picia alkoholu („głód alkoholowy”);
- Zaburzona zdolność kontrolowania picia alkoholu – trudności w powstrzymaniu się od picia, w jego zakończeniu lub problem z kontrolowaniem ilości wypijanego alkoholu;
- Wystąpienie objawów abstynencyjnych (drażliwość, zaburzenia snu, nadmierna potliwość, tachykardia, drżenie mięśniowe, nadciśnienie tętnicze) oraz picie alkoholu w celu złagodzenia

lub uniknięcia alkoholowego zespołu odstawienia; Zmiana tolerancji na alkohol – konieczność przyjmowania coraz większych dawek alkoholu;

- Narastające zaniedbywanie alternatywnych dla picia przyjemności oraz zainteresowań; Kontynuowanie picia alkoholu pomimo posiadanej wiedzy o jego szkodliwości.

Dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu do Diagnozy problemów społecznych w Gminie Niemce poproszono o wskazanie jak często piją alkohol: Jak często pije Pan/i alkohol?

- nie piję alkoholu: 20,59%;
- rzadziej niż raz w roku: 5,88%;
- kilka razy w roku: 25,49%;
- raz w miesiącu: 10,78%;
- kilka razy w miesiącu: 21,57%;
- raz w tygodniu: 8,82%;
- kilka razy w tygodniu: 3,92%;
- codziennie: 2,94%.

Czy zdarza się Panu/i pić alkohol samemu?

- nigdy: 53,09%;
- rzadko: 32,1%;
- często: 8,64%;
- zawsze lub praktycznie zawsze: 6,17%.

W pytaniu, który dotyczył problemu uzależnień od alkoholu wśród dorosłych mieszkańców, badanych poproszono także o ocenę skali spożycia alkoholu w ich miejscowości na przestrzeni ostatnich kilku lat. Ankietowani najczęściej wskazywali odpowiedź:

- maleje: 12,75%;
- jest stałe: 28,43%;
- wzrasta: 21,57%;
- trudno powiedzieć: 37,25%.

7. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest jednym z poważniejszych problemów społecznych, o którym nienależy zapominać. Jest to, tym bardziej poważny problem z powodu małej wykrywalności tego zjawiska. Zdecydowana większość aktów przemocy do jakich dochodzi, odbywa się w sferze niedostępnej dla osób z poza rodziny. Odnotowywane przypadki stosowania przemocy w rodzinie są tylko wierzchołkiem góry lodowej. Przemoc w rodzinie jest nie tylko skrywana przez fizyczną barierę ścian domu, ale również bardzo często przez opory członków rodziny do upowszechniania tej wiedzy na zewnątrz. Istniejąca bariera wstydu, strachu czy też niewiary w możliwość rozwiązania tego problemu przez wyspecjalizowane do tego placówki niezwykle utrudnia zważanie tej formy patologii społecznej. Nie można się jednak łudzić, iż jest to liczba odzwierciedlająca całość tego problemu. Istnieje więc ścisły związek między dokonywanymi aktami przemocy i sytuacją rodzin, w których taka przemoc istnieje. W zdecydowanej większości są to rodziny dotknięte problemem alkoholowym. Na terenie gminy Niemce działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia oraz sądu rodzinnego i karnego. Zespół prowadzi postępowania w sprawach zdiagnozowanej przemocy

w środowisku rodzinnym i działa w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. To procedura polegająca na rozpoznaniu zaburzeń życia rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych. W celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy, zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, dostępności pomocy oraz rozwijania i usprawniania interdyscyplinarnego systemu interwencji i wsparcia rodziny dotkniętej przemocą, został opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, który skierowany jest do mieszkańców Gminy Niemce, w szczególności do tych uwikłanych w przemoc jako ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

Posiłkując się danymi z Diagnozy problemów społecznych Gminy Niemce analiza zjawiska przemocy ujawnia, iż prawie jedna czwarta respondentów (24,51%) zna osoby doświadczające przemocy domowej, a 28,43% badanych osobiście doświadczyło przemocy.

Wśród form doznawanej przemocy dominuje przemoc psychiczna (86,21%) oraz fizyczna (55,17%). Istotnym problemem jest również przemoc ekonomiczna i lobbing (po 13,79%).

Znaczącym problemem okazuje się być cyberprzemoc – ponad połowa respondentów (51,96%) doświadczyła jej różnych form tj. wyłudzeń (26,47%), wyzywania i wulgaryzmów (23,53%), włamań na konta (19,61%).

8. Sytuacja osób starszych

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a gdy osoby te mieszkają razem z dziećmi to właśnie ich świadczenia emerytalne niejednokrotnie stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodziny wielopokoleniowej.

W powszechnej opinii starość postrzegana jest jako okres całkowitej degradacji, izolacji, samotności, braku uczucia i życzliwości niedołęstwa, odczuwalnych dolegliwości somatycznych, postępującego uzależnienia od otoczenia, beznadziejnego i ponurego czekania na śmierć. Najczęściej sygnalizowanym przez te osoby problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność oraz trudna sytuacja materialna. Wpływ na niekorzystny stan zdrowia Polaków mają trudne warunki życia, niedociągnięcia w zakresie opieki zdrowotnej, warunki środowiskowe, a także brak dbałości o własne zdrowie.

W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były jej pozbawione Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze obejmują:

- pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznego: robienie niezbędnych zakupów, przygotowanie posiłku lub jego dostarczenie z punktu gastronomicznego, karmienie podopiecznego jeżeli tego wymaga, bieżące prace porządkowe w mieszkaniu podopiecznego lub części mieszkania użytkowanej przez podopiecznego, mycie naczyń, pranie ubrań i bielizny podopiecznego, palenie w piecu;
- opiekę higieniczną: pomoc w utrzymywaniu higieny osobistej podopiecznego (mycie), zmiana bielizny osobistej i pościelowej, ubranie chorego;

- pielęgnację podopiecznego: pomoc przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zmiana opatrunków, zapobieganie w powstawaniu odleżyn, pomoc w ułożeniu chorego w łóżku, zmianie pozycji chorego w łóżku, pomoc w poruszaniu się chorego po mieszkaniu, zamawianie wizyt lekarza, pielęgniarki;
- zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem: zamawianie wizyt duchownych u podopiecznego, wysyłanie korespondencji, załatwienie drobnych spraw urzędowych, wyjście z podopiecznym na spacer, dostarczenie prasy i książek.

Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki.

Postępujący proces starzenia się populacji, zwiększający się udział osób starszych w społeczeństwie, w tym osób wymagających wsparcia oraz niewysoki status ekonomiczny seniorów, w szczególności osób samotnych to czynniki, które powodują, że usługi opiekuńcze

w miejscu zamieszkania ze strony gminy to forma usług społecznych o coraz większym zasięgu.

Wsparcie świadczone w miejscu zamieszkania osób starszych nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie całodobowej opieki w postaci umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tabela 8. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2018-2023 i odpłatność gminy za pobyt mieszkańca.

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób przebywających w DPS	28	26	19	19	23	24
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	637.238	584.738	463.943	476.987	594.463	687.926

Źródło: Opracowanie własne OPS w Niemcach na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPIPS-03.

W gminie Niemce podejmowane są również działania przyczyniające się do zmiany jakości życia mieszkańców 60+ t.j. umożliwiające atrakcyjne spędzanie czasu wolnego i rozwój zainteresowań, a także przeciwdziałające izolacji i wykluczeniu społecznemu.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych powstał Klub Seniora (działający w 8 miejscowościach na terenie gminy), prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach. Klub Seniora jest odpowiedzią na zwiększającą się liczbę osób starszych w ogóle społeczeństwa oraz prowadzonej polityki senioralnej, która ma za zadanie kształtowanie warunków godnego i zdrowego starzenia się.

W Dysie prowadzony jest przez Stowarzyszenie Być Bliżej Dzienny Klub Aktywizacji Społecznej i Zdrowotnej Seniorów „Być Bliżej Siebie”. Głównym celem jest pomoc i rehabilitacja społeczno-zdrowotna osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. z powodu niepełnosprawności czy problemów rodzinnych. Czynne uczestnictwo w działaniach kulturalnych artystycznych przez udział nie tylko w proponowanych warsztatach i sekcjach zainteresowań, ale także w wyjazdach, koncertach i spektaklach teatralnych.

Głównym celem klubu seniora jest stworzenie osobom starszym miejsca i warunków do spotkań, w trakcie których mogą ciekawie spędzać wolny czas, zaspokoić potrzeby psychofizyczne i edukacyjne. Kładziemy nacisk na zdrowy tryb życia oraz promujemy aktywność fizyczną, stanowiącą fundament dobrego zdrowia i umożliwiającą zachowanie sprawności i samodzielności w zakresie samoobsługi w dłuższej perspektywie. Podejmowane działania o charakterze edukacyjnym zamierzają do wzrostu umiejętności w zakresie wartościowego spędzania czasu wolnego oraz do mobilizowania seniorów do aktywności poza miejscem zamieszkania, a tym samym podnoszenia jakości życia.

Finalnym celem jest budowanie i utrzymywanie relacji społecznych oraz pobudzanie aktywności seniorów i dążenie do ich aktywności na rzecz społeczności lokalnej. W tym celu, podejmowane są działania z zakresu m.in. integracji międzypokoleniowej, służące wzajemnej wymianie doświadczeń i inspirowaniu do aktywności.

Klub seniora jest otwarty na współpracę z innymi instytucjami, by jak najpełniej realizować zamierzone cele. Klub Seniora to zajęcia integracyjne, spotkania ze specjalistami i pasjonatami różnych dziedzin wiedzy, warsztaty pobudzające twórczość, zajęcia o tematyce zdrowotnej, kulinarnej, zajęcia sportowe oraz różnorakie wyjścia i wyjazdy. Kieruje się głównie potrzebami beneficjentów i w tym celu staramy się dostosować plan działań do ich oczekiwań i zainteresowań.

9. Edukacja

Oświata i wychowanie ma ogromny wpływ na kształtowanie się infrastruktury społecznej.

Tabela 9. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2017– 2023.

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Zespół Placówek Oświatowych w Ciecierzynie	192 SP	224 SP	224 SP	250 SP	249 SP	235 SP
	76 GIM	39 GIM	95 OP	92 OP	91 OP	114 OP
	97 OP	86 OP				
Zespół Placówek Oświatowych w Dysie	114 SP	138 SP	155 SP	170 SP	180 SP	187 SP
	118 OP	120 OP	117 OP	131 OP	132 OP	140 OP
Szkoła Podstawowa w Jakubowicach Konińskich	133 SP	148 SP	149 SP	152 SP	165 SP	174 SP
	31 OP	38 OP	61 OP	69 OP	72 OP	75 OP
Szkoła Podstawowa w Krasieninie	164 SP	187 SP	192 SP	175 SP	173 SP	165 SP
	54 GIM	21 GIM	32 OP	42 OP	66 OP	70 OP
	45 OP	42 OP				
Szkoła Podstawowa w Nasutowie	85 SP	92 SP	92 SP	91 SP	92 SP	96 SP
	12 OP	15 OP	10 OP	14 OP	19 OP	15 OP
Szkoła Podstawowa w Niemcach	477 SP	528 SP	527 SP	528 SP	528 SP	519 SP
	136 GIM	63 GIMN				
Przedszkole Publiczne w Niemcach	275	275	274	274	273	284
Szkoła Podstawowa	83 SP	95 SP	92 SP	97 SP	100 SP	107 SP

w Rudce Kozłowieckiej	15 OP	13 OP	12 OP	8 OP	6 OP	6 OP
------------------------------	-------	-------	-------	------	------	------

SP – szkoła podstawowa

GIM - gimnazjum

OP- oddziały przedszkolne

Źródło: Dane z systemu informacji oświatowej na dzień 30.09 .2023 r.

Tabela 10. Pomoc stypendialna przyznawana dzieciom i młodzieży w latach 2017-2023.

Stypendium socjalne		2017/ 2018	kwota	2018/ 2019	kwota	2019/ 2020	kwota	2020/2021	kwota	2021/ 2022	kwota	2022/ 2023	kwota
Liczba stypendystów ZPO i SP	naukowe	19	7.850,00 zł.	29	13.650,00zł.	16	7.800,00 zł.	28	12.450,00 zł.	26	12.700,00 zł.	34	19.400,00 zł.
	sportowe	27	4.800,00 zł.	40	6.200,00 zł.	42	6.025,00 zł.	43	5300,00 zł.	78	11.575,00 zł.	25	6.500,00 zł.
	artystyczne	108	25.250,00 zł.	115	23.450,00 zł.	231	28.200,00 zł.	56	12.025,00 zł.	163	39.175,00 zł.	116	26.150,00 zł.
	Razem		37.900,00 zł.	Razem	43.300,00 zł.	Razem	42.025,00 zł.	Razem	29.775,00 zł.	Razem	63.450,00 zł.	Razem	52.050,00 zł.
Liczba stypendystów ZSP	naukowe	1	550,00 zł.	2	1.100,00 zł.	1	800,00 zł.	3	2.500,00 zł.	0	0 zł.	0	0,00 zł.
	sportowe	4	1.500,00 zł.	3	1.800,00 zł.	9	5.800,00 zł.	5	3.200,00 zł.	8	4000,00 zł.	8	4.700,00 zł.
	artystyczne	6	3.300,00 zł.	11	5.850,00 zł.	1	300,00 zł.	0	0 zł.	0	0 zł.	0	0,00 zł.
	Razem		5.350,00 zł.	Razem	8.750,00 zł.	Razem	6.900,00 zł.	Razem	5.700,00 zł.	Razem	4000,00 zł.	Razem	4.700,00 zł.
	Razem		43.250,00 zł.	Razem	52.050,00 zł.	Razem	48.925,00 zł.	Razem	35.475,00 zł.	Razem	67.450,00 zł.	Razem	56.750,00 zł.

Źródło: Gminny Ośrodek Administracyjny Szkół w Niemcach.

10. Kultura

Działalność kulturalna na terenie Gminy koncentruje się głównie w Gminnym Ośrodku Kultury w Niemcach, który jest samorządową instytucją kultury o charakterze publicznym. Zgodnie ze statutem, przedmiotem działania placówki jest m.in. promowanie kultury lokalnej w kraju i za granicą, tworzenie upowszechnianie i ochrona dóbr kultury oraz zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych, kultury fizycznej i rekreacji. GOK prowadził działalność w zakresie edukacji kulturalnej i artystycznej w klubach i kołach zainteresowań oraz organizował imprezy ważne w życiu lokalnej społeczności.

1. Stałe formy pracy GOK to:

- 1) Pracownia plastyczna, której uczestnicy biorą udział w zajęciach nauki rysunku, malarstwa i rzeźby.
- 2) Nauka gry na gitarze. Zajęcia realizowane są indywidualnie lub z podziałem na grupy, z uwzględnieniem stopnia zaawansowania uczniów.
- 3) STUDIO TAŃCA RYTHM-X - działalność zespołu opiera się na systematycznej stałej pracy w grupach Wiekowych.

W skład Studia Tańca RYTHM – X wchodzi następujące grupy:

- Dorośli 31+ - grupa RTX FOR FUN / roczniki 1992 i wyżej /
- Dorośli 16+ - grupa RTX TEAM / roczniki 2007 i wyżej /
- Juniorzy - grupa RTX TEENS / roczniki 2010 – 2011 /

- Dzieci – grupa RTX KIDS A / roczniki 2013 – 2014 /
- Dzieci – grupa RTX KIDS B / roczniki 2010 – 2013 /
- Maluszki – grupa RTX KIDS C / roczniki 2015 – 2017 /.

Zajęcia FITNESS – w zajęciach uczestniczyło ponad 30 osób.

2. Warsztaty artystyczne:

Warsztaty plastyczne i warsztaty taneczne. Ogółem w 2022 roku wzięło w nich udział ponad 100 osób. Ponadto zorganizowane zostały warsztaty językowe i wokalne (w ramach Artystycznych Ferii z GOK) oraz plener malarski.

3. Zespoły Ludowe: Pod opieką artystyczną GOK działają zespoły „Ciecierzyn” i „Dysowiaczy”.

4. Orkiestra Dęta Gminy Niemce. Członkowie orkiestry doskonalą swoje umiejętności gry na instrumentach oraz uświetniają swoimi występami imprezy gminne.

5. Chór Męski „Bas Canto” – działa pod opieką artystyczną GOK, dając liczne koncerty dla społeczności lokalnej.

GOK Niemce jest organizatorem takich imprez kulturalnych jak: Święto Kwitnących Sadów w Dziuchowie, Letnie Spotkania z Tradycją, Święto Gminy Niemce, Dożynki Gminy Niemce, Festyn na pożegnanie lata, Koncert z okazji Święta Niepodległości oraz Spotkanie Integracyjne Kół Gospodyń Wiejskich.

Ofertę kulturalną gminy Niemce uzupełnia Gminna Biblioteka Publiczna w Niemcach, która posiada:

- 2 oddziały: Oddział dla dorosłych i Oddział dla dzieci zlokalizowane w Niemcach,
- 4 filie biblioteczne zlokalizowane w Ciecierzynie, Nasutowie, Krasieninie i Dysie.

Ponadto GBP w Niemcach posiadała punkty biblioteczne usytuowane w Przedszkolu w Niemcach oraz w szkołach: w Nasutowie, Krasieninie, Jakubowicach Konińskich i w świetlicy w Elizówce.

Biblioteka prowadzi współpracę ze szkołami z terenu gminy Niemce oraz Przedszkolem Publicznym w Niemcach, Dysie i Nasutowie, z Gminnym Żłobkiem Bajkowa Kraina w Niemcach oraz z organizacjami pozarządowymi.

Księgozbiór na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosił 53 641 woluminów.

Zwiększyła się liczba nowości wydawniczych a tym samym wzrosła dostępność książek. Aby zaspokoić oczekiwania użytkowników biblioteki, zakupiono książki z różnych dziedzin – dla każdej z grup czytelniczych (w tym dla dzieci, młodzieży i dorosłych).

GBP w Niemcach wraz z filiami organizuje szereg imprez bibliotecznych mających na celu promocję czytelnictwa. Ponadto Gminna Biblioteka Publiczna realizuje różne projekty i prowadzi szeroką działalność kulturalno-oświatową. Mieszkańcy chętnie uczestniczą w spotkaniach autorskich oraz zajęciach plastycznych i warsztatach. Wszystkie te działania przyczyniają się do umacniania się roli biblioteki w środowisku lokalnym.

11. Bezpieczeństwo publiczne

Uprawnienia władz lokalnych w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego w większości przypadków koncentrują się wokół przyjętych aktów, obowiązujących przepisów prawa. Gmina Niemce wspiera również finansowo działanie służb, które odpowiadają za bezpieczeństwo na terenie gminy Niemce.

- Komisariat Policji w Niemcach;
- Ochotnicza Straż Pożarna - na terenie Gminy Niemce funkcjonuje 9 jednostek OSP. Są to jednostki z miejscowości : Dys, Jakubowice Konińskie (jednostka powstała w czerwcu 2020r.), Jakubowice Konińskie Kolonia, Kawka, Krasienin, Majdan Krasieniński, Nasutów, Niemce, Stoczek Kolonia. Dwie z tych jednostek OSP Krasienin i Niemce decyzją Komendanta Głównego PSP włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Stan osobowy jednostek w roku 2023 przedstawiał się następująco:

- członkowie zwyczajni – 301
- członkowie honorowi – 11
- członkowie wspierający - 20
- członkowie Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych – 49
- ratownicy mogący brać bezpośredni udział w akcjach – 170

Do dyspozycji jednostek OSP jest : 10 samochodów ratowniczo-gaśniczych średnich w tym samochód typu podnośnik koszowy, 5 samochodów lekkich. Dodatkowo na wyposażeniu jednostek jest : 31 motopompy, 6 zestawów ratownictwa technicznego, 4 kamery termowizyjne, 11 zestawów do ratownictwa medycznego, 5 defibrylatorów, 14 agregatów prądotwórczych, 23 aparaty ochrony dróg oddechowych, 49 radiostacji nasobnych i 11 samochodowych.

Większość strażnic wyposażona jest w system alarmowania umożliwiający zdalne uruchomienie syren i telefoniczne powiadomienie ratowników o zdarzeniu oraz selektywne wywołanie jednostki.

IV. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH - DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ.

W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy Niemce oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostało przeprowadzone anonimowe badanie ankietowe. Formularz ankiety został rozpowszechniony wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m. in. radnych, pracowników różnych instytucji, organizacji pozarządowych), jak również mieszkańców gminy Niemce. W przeprowadzonym badaniu każda osoba mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę (formularze dostępne były w siedzibie OPS w Niemcach).

Pierwsze pytanie w ankiecie dotyczyło problemów społecznych uważanych przez mieszkańców za najważniejsze na terenie gminy Niemce. W pytaniu wielokrotnego wyboru, gdzie ankietowani mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź, badani wskazali kolejno następujące problemy: uzależnienia (alkohol, narkotyki, dopalacze) - 30%, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 30%, brak pracy, bezrobocie - 20%, brak poczucia bezpieczeństwa publicznego - 10%, ubóstwo, niewydolność materialna rodziny - 10%.

Pięć problemów, które najczęściej występują w gminie.

- ubóstwo – 5%,
- bezrobocie – 14,28%,

- niepełnosprawność i długotrwała choroba – 19%,
- przemoc w rodzinie i patologia – 14,28%,
- wielodzietność i potrzeba ochrony macierzyństwa – 19,04%,
- alkoholizm lub narkomania – 19%.

Mieszkańców zapytano aby wymienili pięć problemów występujących najczęściej w gminie.

Ankietowani wskazywali odpowiedź wielodzietność i potrzeba ochrony macierzyństwa – 19,04%, alkoholizm lub narkomania – 19%, niepełnosprawność i długotrwała choroba – 19%.

Przyczyny występowania problemu uzależnień w gminie.

- bezrobocie, utrata pracy – 11,11%
- niezaradność życiowa – 33,30%,
- konflikt rodzinny, rozpad rodziny – 22,20%
- łatwa dostępność do środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze) – 11%.

Jakie powinny być podejmowane działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.

- tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA – 20%,
- pomoc finansowana dla rodzin osób uzależnionych – 10%,
- pomoc psychologiczno – terapeutyczna – 30%,
- pomoc medyczna – 10%.

Problemy najczęściej dotykające osoby niepełnosprawne w gminie.

- brak odpowiednich ofert pracy – 30%,
- mała liczba zakładów pracy chronionej – 40%,
- bariery architektoniczne – 10%,
- brak akceptacji i pomocy ze strony rodziny i otoczenia – 10%,
- ubóstwo – 10%.

Głównym problemem z jakim spotykają się osoby niepełnosprawne jest brak lub mała liczba zakładów pracy chronionej – 40% i brak ofert pracy na rynku dla tej grupy osób - dotyczące osoby niepełnosprawne.

Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym gminy.

- likwidacja barier architektonicznych – 25%,
- większa liczba ofert pracy 0 16,70%,
- szersza oferta działań integracyjnych dla dorosłych – 8,30%,
- zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej -16,70%,
- zapewnienie wczesnej diagnozy medycznej – 8,30%,
- zapewnienie większego dostęp udo wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną – 16,60%,
- wyższe świadczenia pieniężne – 8%.

Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

- uzależnienia – 14,3%,

- bezrobocie – 7,1%,
- wielodzietność – 7,1%,
- ubóstwo – 0,7%,
- konflikty rodzinne – 21,4%,
- rodzina niepełna – 21,5%,
- niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze – 21,4%.

Działania poprawiające sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi w gminie.

- pomoc terapeutyczna – 16,6%,
- praca socjalna – 16,6%,
- większa dostępność do konsultacji psychologiczno- pedagogicznych – 11,1%,
- zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę – 16,6%,
- profilaktyka i terapia uzależnień – 16,7%.

Negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży w gminie.

- zaniedbania wychowawcze – 23%,
- sięganie po substancje uzależniające (alkohol, narkotyki, dopalacze) – 23%,
- wulgarność, agresja – 15%,
- wandalizm – 15%,
- uzależnienia od Internetu, gier komputerowych, telefonu – 15%.

Bezpieczeństwo na terenie gminy Niemce.

Uczestnicy ankiety odpowiedzieli, że raczej czują się bezpiecznie na terenie gminy.

Na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie wpływ może mieć:

- większa liczba patroli Policji – 33%,
- rozbudowa i modernizacja monitoringu – 33%,
- ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu – 33%,
- akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy – 22%,
- dostęp do pomocy terapeutycznej w placówkach medycznych oraz dla osób bezdomnych – 11%.

Problemy dotyczące osoby starsze.

- bariery architektoniczne – 8%,
- mała liczba placówek wspierających osoby starsze – 8%,
- samotność i izolacja społeczna – 33%,
- niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego – 16%,
- brak wsparcia ze strony rodziny – 33%.

Działania najskuteczniejsze wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie.

- zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego – 21%,
- umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia – 7%,
- tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy – 7%,
- leczenie uzależnień – 14%,
- izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie – 21%.

Działania poprawiające sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnosprawnych w lokalnej społeczności.

- praca socjalna lub pomoc rodziny wspierającej (np. z sąsiedztwa) – 7%,
- zwiększenie bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych) – 23%,
- zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych – 15%,
- system ulg w usługach miejskich dla rodzin wielodzietnych – 8%,
- wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin – 23%,
- aktywizacja osób bezrobotnych – 15%.

Działania samorządu gminy w ograniczeniu obszarów problemów społecznych.

- prace społecznie użyteczne i roboty publiczne – 40%,
- warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych – 10%,
- tworzenie nowych miejsc pracy – 40%.

Rozwój gminy zapewnia:

- nowe miejsca pracy - 31%,
- realizacja nowych inwestycji – 23%,
- rozwój miejscowych przedsiębiorstw i usług – 23%
- wzrost nakładów inwestycyjnych z budżetu państwa na ochronę środowiska przyrodniczego – 8%,
- organizowanie imprez kulturalnych – 7%,
- spadek obciążeń podatkowych podmiotów gospodarczych – 8%.

Ocena warunków życia w gminie Niemce.

- raczej dobre – 60%,
- przeciętne – 40%.

V. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzono na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- niska stopa bezrobocia spadek liczby bezrobotnych;- bliskość dużych zakładów pracy (szczególnie dla mężczyzn);- działalność władz gminy ukierunkowana na rozwój i wzrost poziomu życia mieszkańców;- zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy;- podejmowanie we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy skutecznych działań na rzecz	<ul style="list-style-type: none">- przewaga kobiet w strukturze osób bezrobotnych;- niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie;- niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego;- brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci;- niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży;

<p>ograniczenia bezrobocia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy i szkoleniach, o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, - informowanie bezrobotnych o przysługującym im prawach pracy i dostępnych formach pomocy; - istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej; - wspieranie rodzin ze strony asystenta rodziny, - dobra dostępność opieki żłobkowej, przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego; - wspieranie rodzin poprzez ciepły posiłek w szkole; - organizowanie wycieczek letniego dla dzieci i młodzieży; - działalność Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej; - duża liczba przedsięwzięć kulturalnych; - infrastruktura służąca spędzaniu wolnego czasu oraz nowe inwestycje publiczne sprzyjają uprawianiu sportu i rekreacji; - wnikliwa analiza problemu uzależnień; - wysoki budżet na profilaktykę i przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii; - zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do specjalisty ds. uzależnień; - działanie GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego; - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - realizacja procedury „Niebieskie Karty”; - realizacja usług na terenie gminy; - funkcjonowanie na terenie gminy klubów seniora, Dziennego Klubu Aktywizacji Społecznej i Zdrowotnej Seniorów, Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych; - podejmowanie działań prozdrowotnych wśród seniorów; - dobrze wykształcona i odpowiednia do potrzeb kadra OPS; - odpowiedzialne finansowanie systemu pomocy społecznej w gminie; - pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający poziom koordynacji działań podmiotów wspierających rodziny i dzieci; - niewystarczająca dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej; - niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej; - niewystarczające działania profilaktyczne, informacyjne, edukacyjno – szkoleniowe w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - brak w gminie grupy wsparcia i mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie; - brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych; - brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne; - istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie; - zbyt mała grupa osób aktywnych, niski poziom zaangażowania w pracę społeczną; - nierozwinięty wolontariat w gminie, w tym brak wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne i starsze.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie inwestorów i tworzenie nowych miejsc pracy; - rozwój turystyki, w tym agroturystyki; - duży potencjał inwestorów w regionie; - aktywność osób bezrobotnych; - skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych m. in. z programów krajowych, funduszy zewnętrznych, ze środków strukturalnych Unii Europejskiej; - dostęp do europejskich rynków pracy; - wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i staży; - wzrost minimalnego wynagrodzenia; - dostępność do rządowych programów „800+” i „300+”; - aktywna praca na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży; - poprawa komunikacji i współdziałania podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży; 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie w gminie dziedziczenia bezrobocia; - występowanie w gminie uzależnienia od instytucji pomocowych; - ubóstwo wśród części mieszkańców gminy; - bierność i apatia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; - nasilanie się postaw roszczeniowych; - niska efektywność działań w obszarze aktywizacji bezrobotnych i zwiększenia ich konkurencyjności na rynku pracy; - nieatrakcyjne wynagrodzenia oferowane przez potencjalnych lokalnych pracodawców; - wysokie świadczenia socjalne powodujące zaniechanie pracy; - kryzys rodziny i rozluźnienie więzi rodzinnych; - niedostateczne zaangażowanie rodziców i placówek oświatowych w wychowanie i kształtowanie dzieci i młodzieży; - występowanie czynników zakłócających funkcjonowanie rodziny: uzależnienia, bezrobocie,

<ul style="list-style-type: none"> - rozwój budownictwa socjalnego; - zwiększająca się świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie; - możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy od najbliższej rodziny; - rozwijanie nowych form aktywności wśród seniorów i osób z niepełnosprawnościami i uwzględnienie ich potrzeb w planowanych działaniach; - propagowanie zdrowego i aktywnego stylu życia; - przełamanie stereotypu myślenia na temat starości, niepełnosprawności i uzależnień; - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; - zaangażowanie pracowników socjalnych w skuteczną pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie; - na korzyść zmieniający się wizerunek pomocy społecznej; - podnoszenie kwalifikacji przez pracowników OPS; - rozwój i wzrost sektora pozarządowego zaangażowanego w działania na rzecz dziecka i rodziny; - realizacja programów i projektów służących aktywizacji mieszkańców, w tym na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych; - rosnąca wśród mieszkańców, przedstawicieli instytucji i organizacji świadomość potrzeby współpracy na szczeblu lokalnym; - wzrost aktywności obywatelskiej i poczucia sprawstwa w kwestiach lokalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ubóstwo, przemoc w rodzinie, rozpad więzi rodzinnych; - niekontrolowany dostęp dzieci i młodzieży do sieci Internet, telefonów i tabletów; - negatywne wzorce zachowań i ich powielanie; - relatywnie niska liczba osób wyleczonych z uzależnień, niechęć osób współuzależnionych do współpracy; - obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej; - coraz większy dostęp do używek; - ukryty charakter przemocy w rodzinie; - obojętność społeczna wobec przemocy w rodzinie; - zwiększająca się liczba osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych; - słaba integracja osób starszych i niepełnosprawnych; - funkcjonowanie negatywnego wizerunku osoby starszej w świadomości społecznej i mediach jako roszczeniowej i oczekujących pomocy; - stereotypowe postrzeganie osób niepełnosprawnych przez społeczeństwo; - składanie obowiązku rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych głównie na barki systemu pomocy społecznej; - występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych miast; - rosnący zakres obowiązków służb pomocowych, w tym zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie; - zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej; - nieprecyzyjne rozwiązania prawne i ich nadmiar; - biurokracja w pomocy społecznej.
---	--

VI. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Niemce pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- utrzymującą się i relatywnie wysoką liczbę rodzin zmagających się z trudnościami w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wymagających ochrony macierzyństwa;
- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększające się ryzyko chorób i niepełnosprawności, stały wzrost liczby osób starzejących się, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- zaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m. in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;

- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnianie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2025 – 2035. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w następujących obszarach.

1. Utworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin; zapewnienie możliwości rozwoju i prawidłowego funkcjonowania; pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
2. Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania; zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków braku akceptacji osób z niepełnosprawnościami oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywizacji osób nią dotkniętych;
3. Poprawa skuteczności wsparcia w obszarach przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej; udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, a także zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;
4. Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego; poprawa jakości życia osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy;
5. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie; przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, w tym wśród nieletnich oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
6. Wzrost integracji społeczności lokalnej; rozwijanie sektora obywatelskiego; rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

VII. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – CELE STRATEGICZNE

W Gminie Niemce obserwuje się pogarszającą się jakość życia szczególnie rodzin, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia.

Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe

wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

CEL GŁÓWNY: SYSTEM WSPARCIA I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.

STRATEGICZNY 1: UTWORZENIE KOMPLEKSOWEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA RODZIN, ZAPEWNIENIE MOŻLIWOŚCI ROZWOJU I PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA.

Działania przewidziane do realizacji	Wskaźnik realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kompleksowego i długotrwałego programu wsparcia rodzin w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych.	Liczba udzielonych świadczeń. Liczba rodzin objętych programem wsparcia.	OPS, GKRPA, samorząd gminy, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia. Pozyskiwanie nieodpłatne różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego.	Liczba udzielonych świadczeń. Liczba przekazanych artykułów. Liczba rodzin objętych wsparciem	OPS, GKRPA, samorząd gminy, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Promowanie i wspieranie rodzin poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnorodnych dóbr i usług.	Liczba udzielonych świadczeń. Liczba rodzin objętych wsparciem	OPS, GKRPA, samorząd gminy, placówki oświatowe, GOK GBP NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Możliwość korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologicznej	Liczba udzielonych porad specjalistycznych. Liczba godzin pracy konsultantów.	OPS, ZI, Samorząd gminny, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny lub pracownika socjalnego.	Liczba rodzin objętych wsparciem.	OPS, samorząd gminy,	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna)	Liczba rodzin korzystających z usług społecznych.	OPS, GKRPA, samorząd gminy, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Adaptacja lub budowa budynku na potrzeby mieszkalnictwa socjalnego.	Liczba nowych mieszkań socjalnych.	samorząd gminy	Budżet Gminy Budżet Państwa

	Liczba osób objętych programem.		Fundusze Europejskie
Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci korzystających z oferty placówki	OPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń.	OPS, UG, placówki oświatowe, NGO, GBP	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Liczba miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.	OPS, UG, placówki oświatowe, NGO, GBP, GOK	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Organizowanie szkoleń/warsztatów oraz super wizji i wizyt studyjnych rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Liczba zorganizowanych warsztatów, szkoleń. Liczba osób korzystających z warsztatów/szkoleń.	OPS, UG, placówki oświatowe, NGO, GBP, GOK	Budżet Gminy Budżet Państwa

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźnik realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.1 Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich oraz świadczenie wsparcia rodzinom borykającym się z problemami społecznymi.				
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo - wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	OPS	Budżet Gminy
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna)	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu gminy	Liczba rodzin korzystających z usług społecznych.	OPS, NGO, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
	Podniesienie jakości życia rodzin.	Liczba świadczonych form usług społecznych		
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczania problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	OPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń, warsztatów rozwijających kompetencje	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach. Liczba zorganizowanych	OPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	w stosunku do rodzin.	warsztatów, szkoleń.		
1.2 Tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.				
Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć pozalekcyjnych.	Liczba dzieci korzystających z oferty placówki	OPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin.	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń.	OPS, UG, placówki oświatowe, NGO, GBP	Budżet Gminy
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek z którymi podjęto współpracę.	UG, OPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, w tym rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.	UG, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzież.	OPS, UG, NGO, GKRPA, GBP, GOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Wzmocnienie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w warsztatach programach	UG, OPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów oraz super wizji i wizyt studyjnych rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników instytucji publicznych oraz zwiększenie ich kompetencji i umiejętności.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach.	UG, OPS, GKRPA	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY 2.**POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ SENIORÓW POPRZEZ UDZIELENIE IM KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA I DĄŻENIE DO ICH PEŁNEJ INTEGRACJI ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźnik realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
2.1 Zapewnienie dostępu do świadczeń i usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnościami.				
Inicjowanie działań mających na celu dostosowanie infrastruktury gminnej oraz publicznych środków transportu do potrzeb osób z ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG, OPS, GBP, GOK, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Rozwój wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz seniorów.	Udzielanie wsparcia w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	OPS, NGO, UG, placówki oświatowe, GBP, GOK	Budżet Gminy
Współpraca z organizacjami prowadzącymi działalność na rzecz seniorów oraz osób z niepełnościami i wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	OPS, NGO, UG, OSP, KGW	Budżet Gminy
Inicjowanie wdrażanie programów osłonowych na rzecz osób chorych, z niepełnościami oraz seniorów.	Aktywizacja i integracja osób chorych, z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach.	Liczba uczestników programów. Liczba zrealizowanych programów osłonowych.	UG, OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PEFRON Fundusze Europejskie
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnościami poprzez prowadzenie usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej oraz programu „Opieka Wytchnieniowa”.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością Liczba osób objętych wsparciem asystentów. Liczba osób objętych programem „Opieka Wytchnieniowa”.	OPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba zrealizowanych usług opiekuńczych. Liczba osób objętych usługami.	OPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców Gminy w Domach Pomocy	Poprawa warunków bytowych osób wymagających	Liczba mieszkańców Gminy Przebywających	OPS	Budżet Gminy

Społecznej.	całodobowej opieki.	w Domach Pomocy Społecznej.		
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba osób objętych pomocą materialną.	OPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
2.2 Prowadzenie działalności włączającej osoby starsze i z niepełnosprawnością oraz podnoszenie poziomu ich aktywności społecznej.				
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba podjętych działań promujących.	OPS, UG, NGO, GBP, GOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie akcji informacyjnych /warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych działań informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów.	OPS, UG, NGO, GBP, GOK	Budżet Gminy
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup.	Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością	Liczba zrealizowanych projektów/programów. Liczba uczestników.	OPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PEFRON Fundusze Europejskie
Kontynuowanie Działalności Klubów Seniora na terenie Gminy.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników.	OPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Kierowanie osób z niepełnosprawnością do instytucji zapewniających rehabilitację społeczną i zawodową (Warsztaty Terapii Zawodowej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Ośrodki Wsparcia).	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością poprzez udział w zajęciach.	Liczba uczestników	OPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PEFRON

**CEL STRATEGICZNY 3:
WZMOCNIENIE SYSTEMU PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM
POPRAZ BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW, PROMOWANIE ZDROWEGO
STYLU ŻYCIA I ROZWÓJ USŁUG.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźnik realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
3.1 Świadczenie pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, a także ograniczanie negatywnych skutków społecznych uzależnień.				
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc materialna i niematerialna.	OPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych do	Wzrost liczby osób podejmujących	Liczba osób wobec których podjęte zostały	OPS, GKRPA	Budżet Gminy Środki

podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	terapię w placówkach leczenia odwykowego.	rozmowy motywujące		pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w celu przeciwdziałania problemowi uzależnień w Gminie.	Zwiększenie pomocy dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.	Liczba osób korzystających z poradnictwa	UG, GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Kontynuacja podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
3.2 Wzmocnienie postaw abstynenckich wśród dzieci i osób dorosłych oraz rozwijanie gminnego systemu profilaktyki.				
Realizacja programów profilaktycznych w szkołach związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Realizacja warsztatów i innych form edukacji, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	OPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Zwiększenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Organizacja wycieczki	Ograniczenie zachowań	Liczba dzieci biorących udział w wycieczce	GKRPA, UG, OPS	Budżet Gminy Środki

z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	z programem profilaktycznym.		pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, OPS, UG, NGO, GBP, GOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży.	Ograniczenie negatywnych skutków spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych.	OPS, GKRPA, UG, NGO	Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia.	GKRPA, OPS, UG, NGO, GBP, GOK< placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

**CEL STRATEGICZNY 4:
ZAPEWNIENIE ŚRODOWISKA WOLNEGO OD PRZEMOCY DOMOWEJ POPRZEC
KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA EDUKACYJNE ORAZ WZMOCNIENIE MECHANIZMÓW
REAGOWANIA W PRZYPADKU JEJ WYSTĄPIENIA.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźnik realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
4.1 Udzielanie specjalistycznej pomocy rodzinom i osobom doświadczającym problemu przemocy domowej.				
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek Liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	OPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zamieszczanie	Zwiększenie dostępu	Liczba podjętych	OPS, UG, GKRPA,	Budżet Gminy

informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.	do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	działań informacyjnych.	ZI	
Uczestnictwo pracowników instytucjonalnych w szkoleniach w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	OPS, GKRPA, ZI, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno- edukacyjnych.	Zi, PCPR	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	OPS, ZI, GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wycanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholicyznych.
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, OPS, GKRPA, ZI, KP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	OPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy
1.2 Podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz ograniczenia skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.				
Edukacja mieszkańców na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie różnych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy.	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów.	UG, KP, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy	Liczba działań podjętych w ramach kampanii.	OPS, GKRPA, ZI, KP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące

społecznych przeciw przemocy domowej.	domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba Uczestników w kampanii.		z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, komunikacji interpersonalnej oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba zorganizowanych działań.	Placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

**CEL STRATEGICZNY 5:
PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU POPRZEC WZMACNIANIE SYSTEMÓW WSPARCIA SPOŁECZNEGO I AKTYWIZACJĘ ZAWODOWĄ OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźnik realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
5.1 Identyfikacja działań aktywizujących osoby bezrobotne na lokalnym rynku oraz wzmocnienie ich kompetencji zawodowych.				
Stała współpraca z PUP w zakresie poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniach.	UG, OPS, PUP	Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z PUP w zakresie organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	UG, OPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	OPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla młodzieży	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa.	Placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

5.2 Świadczenie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym ubóstwem oraz prowadzenie działań umożliwiających ich integrację społeczną.				
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	OPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Bank Żywności
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa np. stypendia socjalne dla uczniów.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	OPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie żywienia w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie żywienia.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w posiłku.	OPS, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Bank Żywności
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów szkolnych.	Poprawa funkcjonowania rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów.	OPS, UG, Placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym w placówkach oraz pokrycie kosztów ich pobytu.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze schroniska.	UG, OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY 6:

WZROST INTEGRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźnik realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
6.1 Organizacja wolnego czasu w środowisku lokalnym				
Prowadzenie działalności w zakresie dostępnych form usługi o charakterze turystycznym, kulturalnym i sportowym (festyny rodzinne, rajdy, turnieje, zawody)	Poprawa funkcjonowania rodzin. Zwiększenie dostępności do różnego rodzaju form spędzania wspólnie wolnego czasu.	Liczba podjętych działań/kampanii. Liczba Uczestników.	OPS, GKRPA, GOK, GBP, UG, NGO placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Poprawa funkcjonowania i zwiększenie	Zwiększenie dostępności do organizowania	Liczba Uczestników. Liczba organizowanych warsztatów.	OPS, GKRPA, GOK, GBP, UG, NGO placówki	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze

dostępności do świetlic wiejskich.	warsztatów kulinarnych, zajęć dla młodzieży.		oświatowe	Europejskie
------------------------------------	--	--	-----------	-------------

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH STRATEGII

Podstawowym źródłem finansowania powyższej strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Niemce. Zaplanowane zadania będą finansowane także przez:

- Budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

IX. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Opracowana Strategia umożliwi inicjowanie i wdrażanie rozwiązań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób i grup społecznych wymagających okresowego i długofalowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Założono, że cele zostaną zrealizowane do 2030 roku.

Przyjęcie tego dokumentu umożliwi budowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej. Nie można pominąć faktu, że podstawowym warunkiem wdrażania Strategii jest dobra współpraca samorządu, instytucji publicznych i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Niemce i włączających się w realizację Strategii.

W procesie wdrażania dokumentu uwzględniono udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest - Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemcach.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest - Gmina Niemce.

1. Monitoring wdrażania Strategii - znaczenie Strategii dla rozwoju społeczności lokalnej i poprawy jakości życia narzuca konieczność monitorowania realizacji zamierzeń strategicznych,

a także metod ich osiągnięcia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiągniętych rezultatów i realizowanych działań. Proces monitorowania będzie polegał na systematycznym obserwowaniu zachodzących zmian oraz gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Komisarjatu Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji lokalnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez OPS przy ścisłej współpracy z gminą Niemce co dwa lata. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

2. Ocena ryzyka.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

3. Wnioski i podsumowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Niemce jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na:

- wzmocnienie postaw aktywnych;
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej;
- partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy i przepisami prawa.

Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmocnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gmina-Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Niemce, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Wykaz skrótów:

UG - Urząd Gminy

OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO - (ang. non-government organization) - organizacja pozarządowa

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ - Narodowy Fundusz Zdrowia

KP - Komisariat Policji

OSP - Ochotnicza Straż Pożarna

POZ - Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

GUS - Główny Urząd Statystyczny

GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN - Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

GOK - Gminny Ośrodek Kultury

GBP - Gminna Biblioteka Publiczna